

Občina
Gorenja vas -
Poljane

Podblegaške novice

letnik XXV | številka 3
april 2021

GLASILO OBČINE GORENJA VAS - POLJANE

STRAN 4

S prvim odmerkom
cepljenih več kot
tisoč občanov

STRAN 10

Potrditev tega, kar
že ves čas živijo

STRAN 15

Okrogla
obletnica rojstva
Ivana Tavčarja

STRAN 17

Mariji Knafelj
bronasti znak

STRAN 20

Izjemnima
skakalkama čestital
tudi župan

Iz županovega dnevnika

- ▶ **1. 3. I Oddali smo prijavo na objavljeni razpis za sofinanciranje investicij v vrtcih in osnovnem šolstvu, ki ga je v februarju objavilo ministrstvo za šolstvo in šport.** V primeru uspešne kandidature bi lažje poplačali investicijo v Vrtec Agata, ki jo že izvajamo.
- ▶ **2. 3. I Z županom Občine Železniki g. Luznarjem** sva bila prisotna na dogodku v organizaciji Slovenskega lesnega združenja Sloles, ki je s svojimi člani podarilo gradbeni žagani les, ki je bil še isti dan prepeljan na potresno območje v Petrinjo na Hrvaškem.
- ▶ **3. 3. I Sestanek na MORS z našim državnim sekretarjem g. Mahničem.** Obstaja realna možnost, da bi se v okviru predse-dovanja Slovenije Evropski uniji v naših krajih organizirala mednarodna vojaška vaja.
- ▶ **9. 3. I Oddali smo vlogo na razpis za pridobitev nepovratnih sredstev na ministrstvo za kulturo,** kjer imamo možnost pridobiti sredstva polovico upravičenih stroškov za obnovo gospodarskega poslojpa na Visokem (streha, fasada, obnova arkadne kletne dvorane).
- ▶ **11. 3. I Na odprtju prenovljene trgovine Mercator v Gorenji vasi.** Zamenjali so vso opremo, novi so oddelki kruha, sadja in zelenjave, prenovljena je delikatesa, blagajne, hladilna tehnika, police, vozički – skratka prijetno.
- ▶ **22. 3. I Z vodstvom DRSI smo si ogledali cesto skozi Podpleče in dolino Kopačnice,** ki bo služila kot obvozna cesta ob gradnji četrte razvojne osi. Skupaj smo ugotovili, da je trasa za obvoz primerna.

Vsebinska

Vse več spletnega kriminala	5
Previdno pri kurjenju v naravi	8
Pasji iztrebki grožnja zdravju živali in ljudi	9
V Poljanah tudi dve veliki naložbi	12
Asfaltirali več odsekov lokalnih cest	12
Zelo aktivni pri gradnji cest	13
Poljansko mreženje	14
Čas epidemije tudi priložnost za razmislek	16
Hvaležna za vsako stranko posebej	18
Začetek obnove gozdne učne poti	19
Ukvarja se tudi z raziskovanjem koronavirusov	21
Predstavili tudi Vlastjo Simončiča	23
Meteorit Javorje gostoval na jeseniškem festivalu	25
Za stoletnico že »špara«	26
Okrasitev hiš, balkonov in okenskih polic	27
Včasih družbeno kritični, drugič polni domišljije	29

i

Razpis za skrbnika vodovodnih sistemov

Občina Gorenja vas - Poljane obvešča vse zainteresirane kandidate, da je na spletni strani občine objavljen javni natečaj za zasedbo prostega delovnega mesta skrbnik javnih vodovodnih sistemov na območju občine. Delovno področje obsega vse naloge s področja upravljanja javnih vodovodov; med drugim organiziranje in izvajanje vzdrževanja, spremljanje nadzornega sistema z izvajanjem ukrepov in njihovim oblikovanjem ter sistematično izvajanje pregledniške službe s pripravo analiz. Celotno besedilo javnega natečaja je objavljeno na spletni strani občine v rubriki Razpisi in objave/Javne objave, z rokom prijave do vključno 18. maja 2021.

Naslednja številka: 21. maja 2021

Svoje prispevke za naslednjo številko Podblegaških novic pošljite do 4. maja 2021 po elektronski pošti na naslov: mateja.rant@g-glas.si. Informacije o prireditvah, ki jih organizirate, pošljite na naslov: zavod@poljanskadolina.com. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

Stik z županom

Župan je za vaša vprašanja, predloge in mnenja dosegljiv vsak torek med 15. in 17. uro in sredo med 14. in 17. uro po telefonu št.: 051/384-433. Za sestanek pri županu se lahko dogovorite tudi v sprejemni pisarni občine po telefonu št.: 04/51-83-100.

KOLOFON: Podblegaške novice (ISSN 1408 – 3086) – Ustanovitelj in izdajatelj: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas, pravice izdajatelja opravlja: Gorenjski glas, časopisno podjetje, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, elektronski naslov: info@g-glas.si, telefon: 04/201 42 10. Odgovorna urednica: Mateja Rant, mateja.rant@g-glas.si, oglasno trženje: Robert Aleksić, robert.aleksic@g-glas.si, telefon: 040/508 891. Oblikovna zasnova: Rok Oblak, priprava za tisk: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, tisk: Nonparel, d. o. o., naklada: 2450 izvodov, distribucija: Pošta Slovenije. Podblegaške novice brezplačno prejemajo vsa gospodinjstva v občini Gorenja vas - Poljane. Podblegaške novice so v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS vpisane pod zaporedno številko 102. Naslovnica: Ema Klinec in Nika Križnar / Foto: Gorazd Kavčič

Franc Miklavčič

Svetovni dan Zemlje

Zemlja. Pod tem izrazom si vsakdo predstavlja nekaj svojega. Zemljo kot planet, fotografiran iz vesolja, vrečo zemlje iz trgovine, prgišče zemlje v lončku na okenski polici, brezkončno njivo koruze, marsikaj. Sam si pod tem izrazom predstavljam cvetoč in negovan travnik, obdelano njivo krompirja ali žita, gozd z različnimi drevesnimi vrstami, razvojnimi fazami in živalmi, potoke z ribami in vidro, sadovnjake z vso pestrostjo avtohtonih sadnih vrst, ptičje petje, lastovke v hlevu, oglašanje ruševca in velikega petelina, sončni zahod nekje na morju. Posamezne kmetije, velika mesta, gore smeti in plastike, pozidane njive – vse to je zame Zemlja. Predvsem pa dobrane Zemlje, ki že 2700 let omogočajo življenje, preživetje in razvoj človeške populacije na področju pod Blegošem. Neštete generacije rodov naših prednikov so s pridnimi rokami, svojim delom, odpovedovanjem in skrbnostjo ustvarile, očem obiskovalcev iz urbanih središč, tako zelen in obiska vreden košček kulturne krajine. Do šestdesetih let prejšnjega stoletja so bile podeželske vasi prehransko samooskrbne. Vso hrano je prebivalstvo pridelalo samo, v sozvočju z danostmi narave. To ravnotežje so konec 19. stoletja začeli rušiti posamezniki, ki so v znak prestiža naselili jelenjad, medvede in kozoroge. V reke in potoke je človek pred desetletji naselil šarenko, v gozdove muflone. Danes se na Gorenjskem, z denarjem EU-projektov, ponovno naseljuje risa, povečuje število volkov, širi območje medveda in šakala. Vse zveri za svoje preživetje potrebujejo hrano, in to ne malo. Samo volk dnevno požre od tri do šest kilogramov mesa. Na Gorenjskem po ocenah strokovnjakov živi okrog dvajset volkov, ki dnevno zaužijejo enako količino mesa kot vsi prebivalci Poljan in Dobja skupaj. Večino hrane zverem v naravi predstavlja divjad, predvsem jelenjad. V strategiji ohranjanja volka je zapisana usmeritev, da je treba gospodarjenje z divjadjo prilagoditi tako, da se zverem zagotovi zadostna količina naravne hrane. Število jelenjadi se je v zadnjih 25 letih povečalo za trikrat, kar je vidno tudi po škodah v gozdovih Poljanske doline, kjer je le ta vrsta divjadi opredeljena kot nezaželena. V osrednjem delu njenega areala, v Karavankah, na Pokljuki in Jelovici, je stanje zaradi njene preštevilčnosti katastrofalno. Objedenost je tam daleč največja v vsej Sloveniji (1). Iz gozdov izginjajo mlade jelke, macesni, hrasti in plemeniti listavci. Naravna obnova gozdov je s tem onemogočena. Nekoliko boljše je stanje na Cerkljanskem in v Škofjeloškem hribovju. Mati Zemlja bo razne "preštevilčnosti" reševala na svoj način. Z raznimi boleznimi dokazuje človeku, kdo je od koga odvisen. Zemlja brez človeka lahko preživi, obratno je nemogoče. Tudi za preštevilčno jelenjad bo Zemlja našla "naravno rešitev". Ob tem pa človeka žalosti dejstvo, da stroka, politika in drugi odločevalci dajejo prednost jelenjadi, hrani za volka, pred možnostjo sonaravne obnove poškodovanih gozdov.

(1) Dvoletni načrt za II. Gorenjsko LUO za 2021 in 2022 (str. 29–34)

Potrdili zaključni račun

Zaključni račun izkazuje, da smo v letu 2020 prihodke realizirali v višini 10.648.159,96 evra, kar je 100,84-odstotno glede na veljavni proračun leta 2020.

Katja Dolenc

V tem okviru smo poleg davčnih in nedavčnih prihodkov ter prodaje premoženja pridobili tudi 1,3 milijona nepovratnih sredstev, največ za sanacijo plazov na Muravah in v Žetini, ter za energetske sanacije Podružnične šole Sovodenj in Dvorec Visoko. Prejeli smo tudi druga sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo – za sofinanciranje delovanja medobčinskega inšpektorata, družinskega pomočnika, vzdrževanja gozdnih cest ...

Odhodke smo realizirali v višini 10.644.502 evrov, vključno z odhodki krajevnih skupnosti (brez odplačil dolga in danih posojil kreditni shemi za podjetnike prek Razvojne agencije Sora), kar predstavlja 88,32-odstotno realizacijo veljavnega proračuna 2020. Delež realizacije glede na sprejeti proračun, potrjen s sprejemom rebalansa proračuna v juniju 2020, pa izkazuje celo 102,5-odstotno realizacijo, saj nam je jeseni uspelo pridobiti dodatna sredstva za sanacijo plazov.

Od skupnih odhodkov je bilo za investicijske odhodke in transfere porabljenih 5.211.636 evrov oziroma 48,96 odstotka proračuna, za tekoče odhodke in transfere 5.314.806 evrov oziroma 48,80 odstotka celotnega proračuna ter za odplačilo dolga 236.653 evrov. V letu 2020 smo imeli proračunski presežek 3.657,49 evra, ob upoštevanju prejetih vračil 12.069,81 evra ter danih posojil za kreditno shemo RAS v višini 10.000 evrov in odplačila dolga v višini 236.653 evrov. V okviru investicijskih odhodkov se je v letu 2020 največ sredstev porabilo za naslednja investiranja: za investicijsko vzdrževanje cest – preplastitve 1.746.888 evrov, od tega največ za cesto Murave–Žetina, za cesto v Stari Oselici in za skoraj trideset krajših odsekov po vseh krajevnih skupnostih, za prizidek Vrtca Agata 759.019 evrov, ukrepe za povečanje poplavne varnosti Poljanske Sore na območju Poljan 358.947 evrov, Dvorec Visoko 238.884 evrov, energetske sanacije Podružnične šole Sovodenj 219.409 evrov in obnovo Fortunove brvi 80.121 evrov.

Med tekočimi odhodki še vedno največji delež predstavljajo odhodki in transferi za predšolsko in osnovnošolsko vzgojo ter prevoz otrok v šolo. Za dnevno varstvo otrok v vrtcih oziroma za doplačila plačil staršev za vrtčevsko varstvo otrok smo namenili 1.332.205 evrov. Za zimsko vzdrževanje cest smo porabili 312.876 evrov, za prevoze otrok v šolo pa 274.392 evrov. Na osnovi vsega navedenega smo tudi v investicijah razmeroma nenaklonjenem obdobju z malo nepovratnih finančnih spodbud in z minimalnimi evropskimi nepovratnimi sredstvi učinkovito izvajali vse zastavljene cilje in kljub povišanju zakonsko predpisanih fiksnih obveznosti proračuna dosegli visoko stopnjo porabe za investicije v višini skoraj polovice razpoložljivih proračunskih sredstev.

S prvim odmerkom cepljenih več kot tisoč občanov

V Zdravstveni postaji Gorenja vas proti covidu-19 cepijo v vseh ambulantah družinske medicine. Zdravniki cepljenje priporočajo vsem, še posebno pa starejšim, kroničnim bolnikom in tistim z okrnjeno odpornostjo proti nalezljivim boleznim.

Damjana Peternelj

Zakaj se odločiti za cepljenje? "Čim večji delež ljudi bo v nekem okolju precepljen, tem več ljudi bo odpornih proti virusu in bomo prekinili nadaljnje verige širjenja in s tem preprečili veliko število okužb, tudi težke okužbe in smrt najranljivejših oseb. Mlajše osebe naj ob tem vedo, da čeprav (verjetno) niso ogrožene za težji potek, lahko okužijo svoje starše, stare starše in šibkejšie člane gospodinjstva in druge v svojem okolju. Zato naj se mlajše osebe cepijo tudi zaradi solidarnosti do ranljivejših v lokalni skupnosti," spodbujajo v ambulantah dr. Krt Lah, dr. Koprivec in dr. Šubic v ZP Gorenja vas.

Po podatkih portala Cepimo se je do 19. aprila prvi odmerek cepiva prejelo 14,7 odstotka oziroma 1122 občanov, drugega pa 4,8 odstotka občanov (366). Povprečje v Sloveniji je 17,7 odstotka oziroma 372.102 prebivalcev (prvi odmerek) in 6,9 odstotka oziroma 145.134 prebivalcev (drugi odmerek).

Drugi razlog je individualni, torej cepljenje zaradi zaščite lastnega zdravja, tretji praktični – pridobitev cepilnega lista zaradi ugodnosti potovanj, četrti ekonomski – stroški zdravljenja zmanjšujejo sredstva v zdravstveni blagajni, do ekonomske škode zaradi nastalih razmer prihaja na vseh ravneh družbe. Zdravniki opozarjajo, da zaradi obremenitve s covidom-19 zamujajo s preventivnimi pregledi in nenujnimi zdravstvenimi pregledi ter operacijami, kar se bo odražalo na zdravju prebivalstva v celoti. Opažajo, da se zaradi krize in socialne osame kažejo tudi velike posledice na duševnem zdravju ljudi, od otrok do starostnikov, več je tudi zlorab npr. alkohola in nasilja v družinah. Pomemben pa je še en vidik, in sicer čimprejšnja zaustavitev epidemije.

Prijavljajo se tudi mlajši

Količina cepiva je omejena, a zanimanje za cepljenje je sedaj, ko so začeli cepiti, večje, opažajo. Odzivajo se predvsem tisti, ki že poznajo nekoga, ki se je cepil. Prijavljajo se tudi mlajši, ki pa jih ne bodo mogli cepiti, dokler ne bodo precepljene vse prednostne skupine. V vseh treh ambulantah družinske medicine trenutno že cepijo osebe nad šestdeset let. Cepljenja večinoma opravijo po rednem delu v ambulantni, vsakega pacienta prej tudi pokličejo. "Ker so cepiva pakirana v stekleničkah s šestimi oz. desetimi odmerki, je organizacija cepljenja zahtevna, saj se je treba z vsakim posebej dogovoriti, da bo zagotovo prišlo na cepljenje ravno točno število oseb," pove dr. Andreja Krt Lah.

Kaj pa v prihodnje

"Želimo si, da bi bilo na voljo zadosti cepiva, da bi čim prej lahko cepili čim več naših pacientov," pojasnjujejo. Pri približno desetih odstotkih cepljenih so zabeležili splošne učinke s povišano temperaturo, glavobolom, bolečinami v mišicah in slabostjo.

S prvim odmerkom je bilo cepljenih že več kot tisoč občanov.

Dodajajo pa: "Nobeno cepivo ni stoodstotno učinkovito, tako da pacient kljub cepljenju lahko zboli, zlasti v prvih treh tednih po cepljenju, vendar pa je bolezen običajno prisotna v dosti lažji obliki." Osebe, ki so covid prebolele, naj bi se po trenu-

Na prednostno listo za cepljenje so bili uvrščeni tudi župani in župan Milan Čadež se je že cepil s cepivom AstraZeneca. "Ocenil sem, da ni vredno tvegati zapletov z nalezljivo boleznijo zaradi zelo redkih težav, ki jih povzroči samo cepljenje. Upošteval sem stroko, ki pravi, da samo z zadostno precepljenostjo populacije lahko ustavimo epidemijo in omejitve, povezane z njo."

tno veljavnih navodilih in priporočilih NIJZ cepile po šestih mesecih. "V 14. tednu tega leta je že v skoraj petdesetih odstotkih krožil nov, angleški sev virusa, in morda se bodo priporočila v prihodnje spremenila," ocenjujejo v ZP Gorenja vas. Opozarjajo, da bolezni ne gre podcenjevati, tudi če jo prebolimo v milejši obliki, še naprej pa je ključno izvajanje vseh ukrepov, ki preprečujejo oziroma zamejujejo širjenje bolezni: izogibanje nepotrebnim stikom in druženjem, dosledno umivanje ali razkuževanje rok ter pravilna in dosledna uporaba mask. "T. i. kirurške maske je treba po dveh do treh urah zamenjati, ker se navlažijo in ne ščitijo več. Včasih opazim pri ljudeh masko, ki je že vidno umazana in zagotovo ni več ustrezna. Zelo popularne so maske iz blaga, ki pa bi morale biti narejene vsaj iz dveh do treh slojev in jih je prav tako treba menjati na dve do tri ure ter jih redno dnevno oprati pri vsaj šestdesetih stopinjah Celzija. Pred ponovno uporabo morajo biti povsem suhe. Ljudje maske nosijo dostikrat nepravilno, saj ne tesnijo dobro, nekateri celo namerno ne pokrijejo nosu," opaza dr. Andreja Krt Lah.

Naročanje na cepljenje v ZP Gorenja vas

Ambulanta Šubic:

spletna stran:

<https://www.ambulantasubic.si>

(Ambulanta Gorenja vas/Gospodar zdravja)

e-pošta: amb.subicgv@gmail.com

telefon: 04 518 0 600

klasična pošta: Ambulanta Šubic, d. o. o., Trata 7, 4224 Gorenja vas, ali neposredno v nabiralnik ob vhodu, osebno ob obisku

Ambulanta Lah:

spletna stran:

<https://www.ambulantalah.si>

(zavihek prijava na cepljenje)

telefon: 04 518 0 500

klasična pošta: Ambulanta Lah, d. o. o., Trata 7, 4224 Gorenja vas, ali neposredno v nabiralnik ob vhodu, osebno ob obisku

Ambulanta Koprivec:

spletna stran:

<https://www.koprivec-druzinskamedicina.si>

(zavihek e-Sodelovanje)

telefon: 04 518 06 04

klasična pošta: Koprivec, d. o. o., Trata 7a, 4224 Gorenja vas, ali neposredno v nabiralnik ob vhodu, osebno ob obisku

Vse več spletnega kriminala

Na zadnji seji občinskega sveta sredi aprila so svetnike seznanili tudi s poročilom o varnosti na območju občine, poročilom o delu Zavoda Poljanska dolina v lanskem letu in letnim poročilom Smučarsko turističnega centra (STC) Stari vrh.

Mateja Rant

Poročilo Policijske postaje Škofja Loka o varnosti na območju občine Gorenja vas - Poljane je predstavil komandir Sašo Eniko. Kot je pojasnil, so lani zaznali rahel porast kaznivih dejanj v primerjavi z letom prej, obenem pa je bila slabša tudi njihova raziskanost. Lani so tako obravnavali 31 kaznivih dejanj (leto prej 27), njihova raziskanost je bila 48,4-odstotna (leto prej so raziskali 59,3 odstotka kaznivih dejanj). Ob tem opazajo, da narašča predvsem kriminal na spletu. "Vse več je naivnih ljudi, ki verjamejo v sporočila, kot je recimo to, da so kaj podedovali," je opozoril Eniko in poudaril dobro sodelovanje občanov z vodjem policijskega okoliša Boštjanom Peternejem, v sodelovanju s katerim jim je uspelo raziskati in tudi preprečiti nekaj kaznivih dejanj.

Na drugih področjih dela policije v občini Gorenja vas - Poljane se razmere v primerjavi z lani niso bistveno spremenile. "Od vseh štirih občin na Škofjeloškem še najmanj izstopate tudi na področju prepovedanih drog," je poudaril Eniko. Prav tako niso zaznali veliko prijav s področja kršitev javnega reda in miru. Lani so obravnavali 37 prometnih nesreč, najpogostejši vzrok za nesreče sta še vedno neprilagojena hitrost pa tudi alkohol. "Kršitelji so v glavnem iz lokalnega okolja," je pojasnil Eniko. Zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja covid-19 pa so letos opravili manj preventivnih nalog s področja izobraževanja otrok in starejših v cestnem prometu.

Delo zavoda zaznamovala pandemija

Lansko leto bo po besedah direktorja Zavoda Poljanska dolina Tomaža Trobiša ostalo v spominu kot posebno leto, kot leto novih izzivov v poslovanju zavoda. Delo so morali podrediti pandemiji covid-19, kar so izkoristili za prenovo poslovnih idej in pridobivanje novih znanj. "Delovanje je bilo okrnjeno na vseh področjih," je pojasnil Trobiš, saj je samevala športna dvorana, kjer so morali odpovedati tudi vse načrtovane koncerte, obisk je bil omejen v Šubičevi hiši in na Dvorcu Visoko. Pozornost so zato usmerili v

pridobitev zlatega znaka v okviru Zelene sheme slovenskega turizma, prijavi so se tudi na razpis Moja dežela, lepa in gostoljubna. Za cilj so si zastavili povezati vse, ki delujejo na področju turizma, obenem pa se povezovati tudi s sosednjimi občinami in širše. "Turist ne pozna meja," poudarja Trobiš.

Zavod poleg javne službe izvaja tudi tržno dejavnost, kamor je vključena tudi Kavarna Visoko. "Čeprav je bila lani pretežni del leta zaprta, smo ustvarili skoraj enak rezultat kot leto prej." Lani so tako ustvarili 243 tisoč evrov prihodkov, odhodkov je bilo za 192 tisoč evrov. Presežek prihodkov v višini 51 tisoč evrov pa je po Trobiševih besedah posledica prihodkov iz naslova pokrivanja izgube preteklih let in prihodkov iz projekta Impresije Škofjeloškega.

Letos brez smučarjev

Poslovno leto 2020 so v STC Stari vrh zaznamovali ena izmed najslabših zim v sezoni 2019/20 in ukrepi v zvezi z epidemijo covid-19. "Leto 2020 še jasneje utrjuje tezo, da smučišče ob predpostavki milih zim dolgoročno ni sposobno preživet, saj prihodki slabih zimskih sezon ne omogočajo ne tekočega ne investicijskega vzdrževanja smučarskih naprav," ob tem opozarja direktor Tomaž Trobiš. Že v pretekli smučarski sezoni so našteali zgolj 52 smučarskih dni, v letošnji smučarski sezoni pa žičniških naprav sploh niso zagnali. "Odločitev je bila pravilna, s kakršnokoli drugačno odločitvijo bi stroški nastali že decembra, izguba pa bi bila še precej višja od sedanjih petdeset tisoč evrov." Z vidika zagotavljanja dolgoročne stabilnosti poslovanja je zato za preživetje družbe nujno preiti tudi na delovanje v poletnih mesecih. "V preteklem letu je bilo izvedenih kar nekaj aktivnosti v smeri poletnega turizma, ki pa so se ustavile zaradi ukrepov, povezanih s covidom-19." Letos bodo zato napore usmerili v pripravo predloga novih služnostnih pogodb za zemljišča, ki se uporabljajo tako za potrebe smučišča kot tudi za potencialne druge programe, med katere v prvi vrsti uvrščajo kolesarski park z različnimi težavnostnimi stopnjami.

Občina
Gorenja vas -
Poljane

Občina Gorenja vas – Poljane | Poljanska cesta 87 | 4224 Gorenja vas
telefon: (04) 51 83 100 | info@obcina-gvp.si

Na podlagi 17. in 21. člena Zakona o športu (Uradni list RS, št. 29/17, 21/18 – ZNORG in 82/20), 9. člena Odloka o sofinanciranju Letnega programa športa v Občini Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS št. 152/2020) in določb Letnega programa športa v Občini Gorenja vas - Poljane za leto 2021 (sprejet na 14. redni seji, dne 15. 4. 2021) Občina Gorenja vas - Poljane objavlja

JAVNI RAZPIS

ZA SOFINANCIRANJE LETNEGA PROGRAMA ŠPORTA V OBČINI GORENJA VAS - POLJANE ZA LETO 2021

1. Naročnik javnega razpisa za sofinanciranje LPŠ (v nadaljevanju JR): Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas.

2. Predmet JR:

Za uresničevanje javnega interesa v športu se v občini v letu 2021 z JR sofinancirajo:

ŠPORTNI PROGRAMI:

- Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine (ŠV-VIZ):
 - šolska športna tekmovanja: udeležba šolskih ekip na tekmovanjih
 - dodatna športna ponudba v osnovnih šolah
- Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine:
 - celoletni prostočasni programi za otroke in mladino: do 5, do 15 in do 19 let (ŠV-PRO)
 - celoletni pripravljalni programi za otroke: od 6 do 11 let (ŠV-PRI)
- Športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport (ŠV-USM):
 - celoletni športni programi otrok in mladine: U12/13, U14/15 let, U16/17 in U18/19
 - dodatni programi kategoriziranih športnikov mladinskega (MLR), perspektivnega (PR) razreda
- Kakovostni šport (KŠ):
 - celoletni tekmovalni programi odraslih
 - dodatni programi kategoriziranih športnikov državnega (DR) razreda
- Športna rekreacija (RE):
 - celoletni športnorekreativni programi za odrasle
- Šport starejših (ŠSTA):
 - celoletni športnorekreativni programi za starejše

ŠPORTNI OBJEKTI:

- Športni objekti: subvencioniranje uporabe in sofinanciranje najema in obratovanja

RAZVOJNE DEJAVNOSTI V ŠPORTU (RAZVOJ):

- Usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov

ORGANIZIRANOST V ŠPORTU (ORG.):

- Delovanje športnih društev

ŠPORTNE PRIREDITVE (PRIR.):

- Prednostne občinske športne prireditve:

Vzpon z gorskimi kolesi na Blegoš, Regijsko VSL tekmovanje najmlajših, Kolesarska dirka Poljane–Stari Vrh, Ržkov memorial, Kolesarska dirka Javorč, Hotaveljska grča, Pohod na Blegoš, Pohod na Bevkov vrh, KBK trail: gorski tek na Blegoš, Kolesarska dirka na Pasjo Ravan, Švicbol, Pokal Poljanskih puklov

- Druge lokalne športne prireditve (največ 8)

3. Upravičeni izvajalci LPŠ:

Na JR lahko kandidirajo izvajalci po 5. členu Odloka o sofinanciranju LPŠ v Občini Gorenja vas - Poljane, upravičeni izvajalci pa so, če izpolnjujejo pogoje:

- imajo sedež v občini,
- so na dan objave javnega razpisa za sofinanciranje LPŠ (v nadaljevanju: JR) najmanj eno (1) leto registrirani v skladu z veljavnimi predpisi, ena od registriranih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti pa je izvajanje športnih programov (93.120: dejavnost športnih klubov; 93.190: druge športne dejavnosti),
- izvajajo športne programe in področja skladno z Odlokom in LPŠ, se pravočasno prijavijo na JR ter izpolnjujejo vse pogoje JR,
- imajo najmanj 25 članov s plačano članarino, od tega pa ima najmanj dve tretjini (2/3) članov stalno prebivališče v občini (velja za športna društva);
- imajo za prijavljene športne programe in področja:
 - zagotovljene materialne in prostorske pogoje ter ustrezno izobražen/usposobljen kader za opravljanje strokovnega dela v športu,
 - izdelano finančno konstrukcijo, iz katere so razvidni viri prihodkov in stroškov izvedbe programov,
 - urejeno evidenco članstva (športna društva, zveze) ter evidenco o udeležencih programov.

Športna društva imajo pod enakimi pogoji prednost pri izvajanju LPŠ.

4. Merila za vrednotenje področij športa:

Na JR prispele vloge bodo vrednotene v skladu z Odlokom (pogoji in merili za izbiro in sofinanciranje LPŠ v občini Gorenja vas - Poljane). Izvleček pogojev in meril za programe in področja iz 2. točke tega razpisa je sestavni del razpisne dokumentacije.

5. Višina razpisanih sredstev:

Višina razpisanih sredstev na JR znaša 67.000,00 €. Proračunska sredstva so razporejena skladno s sprejetim Odlokom o proračunu občine za leto 2021 in LPŠ v občini za leto 2021.

6. Rok za porabo sredstev:

Dodeljena sredstva morajo biti porabljena najkasneje do 31. 12. 2021.

7. Razpisni rok:

Rok za prijavo je do vključno: 13. 5. 2021.

8. Odpiranje in obravnava prispelih vlog ter obveščanje o izidu JR:

Vloge, ki ne bodo oddane pravočasno oziroma jih ne bodo oddali upravičeni izvajalci LPŠ, ne bodo obravnavane in bodo na zahtevo vrnjene pošiljatelju ter s sklepom zavržene.

Odpiranje prispelih vlog bo opravila Komisija za izvedbo JR, dne 14. 5. 2021, in ne bo javno. V primeru nepopolnih vlog in/ali vlog s pomanjkljivo dokumentacijo bo Komisija v roku osem (8) dni od odpiranja vlog vlagatelje pozvala, da vlogo v roku osem (8) dni dopolnijo. Če vloga v roku ne bo dopolnjena, bo s sklepom zavržena!

Zavržene bodo vse vloge, ki ne bodo izpolnjevale osnovnih pogojev, določenih v besedilu razpisa in razpisne dokumentacije za posamezno področje športa.

Predlagatelji bodo z odločbo občinske uprave o izidu razpisa obveščeni v roku osem (8) dni po sprejeti odločitvi o izboru. Z izbranimi izvajalci bo župan občine podpisal pogodbe o sofinanciranju LPŠ za leto 2021.

9. Način dostave vlog:

Vlogo za sofinanciranje področij športa za leto 2021 mora predlagatelj izpolniti na prijavnih obrazcih in zraven predložiti vsa pripadajoča in zahtevana dokazila.

Vlogo je treba v zaprti ovojnici poslati ali osebno oddati na naslov: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska c. 87, 4224 GORENJA VAS - POLJANE. Vloga mora biti pravilno označena, in sicer:

- polni naslov pošiljatelja,
- pripis »JAVNI RAZPIS – ŠPORT 2021 – NE ODPIRAJ!«,
- naslov prejemnika: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska c. 87, 4224 Gorenja vas - Poljane.

Šteje se, da je vloga (podpisana in žigosana obrazca »SPOLOŠNO« in »IZJAVA«) prispela pravočasno, če je bila oddana zadnji dan roka za oddajo prijav na pošti s priporočeno pošiljko ali osebno oddana v tajništvu občine zadnji dan roka za oddajo do 12. ure.

E-vloga (celotna dokumentacija »RAZPISNI OBRAZCI« z vsemi zahtevanimi prilogami) je prispela pravočasno, če je poslana zadnji dan roka za oddajo na e-naslov naročnika (anja.hren@obcina-gvp.si), do 24. ure.

10. Kontaktne osebe za dodatne informacije:

Informacije in navodila za sodelovanje pri razpisu dobijo kandidati na Občini Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas - Poljane.

Kontaktne osebe: Anja Hren, tel. (04) 518-31-04, e-pošta: anja.hren@obcina-gvp.si.

11. Informacije o razpisni dokumentaciji:

Kandidati lahko razpisno dokumentacijo dvignejo v tajništvu občine v času uradnih ur. Dokumentacija je na voljo tudi na spletni strani občine: www.obcina-gvp.si.

Številka: 671-03/2021-03

Datum: 23. 4. 2021

Milan Janez Čadež,
župan

Strategija trženja in marketing na internetu

Razvojna agencija Sora pripravlja usposabljanje z naslovom Strategija trženja in marketing na internetu. O tej temi bo govoril Matej Kalan, ustanovitelj agencije za digitalni marketing Forward. Spletni dogodek se bo odvijal na videokonferenčni platformi Zoom, in sicer v ponedeljek, 10. maja, od 17.00 do 19.15, v torek, 11. maja, med 17. in 20. uro ter v sredo, 12. maja, od 17.00 do 19.15. V prvem delu predavanja se bodo posvetili temu, kako postaviti spletno stran in poskrbeti, da se bo prikazovala v iskalnikih, iskali pa bodo tudi odgovore na vprašanje, zakaj se odločiti za spletno stran, kakšni so koraki do nje in kako oblikovati spletne strani. Pojasnili bodo, kaj je SEO-optimizacija in razložili osnovne pojme, kot so meta opisi, page speed, rich snippets ... V drugem delu bodo udeleženci spoznali uporabo spletnih orodij in oglaševanja z Googleovimi oglasi ter druga orodja. V tretjem delu se bodo osredotočili na promocijo na družbenih omrežjih: oglaševanje na Facebook Ads in LinkedIn Ads ter socialnih omrežjih. Usposabljanje je brezplačno, se je pa treba prijaviti, saj je število mest omejeno. Za vse prijavljene je obisk vseh treh dni usposabljanja obvezen.

Hitro testiranje v Sokolskem domu

Ob sredah med 14. in 16. uro poteka hitro testiranje v dvorani Sokolskega doma v Gorenji vasi. Vhod v dvorano je z zgornjega parkirišča in ne skozi glavni vhod. Naročanje na testiranje ni potrebno, s seboj pa je treba imeti zdravstveno kartico. Množično testiranje s hitrimi antigenskimi testi ni namenjeno tistim, ki zbolijo ali so v karanteni, ker s tem izpostavljajo morebitni okužbi vse druge zdrave osebe. Karantene tudi ni mogoče prekiniti z negativnim testom, saj oseba lahko oboli šele deseti dan po izpostavitvi okužbi. Zdravniki prosijo še, da vsi, ki zbolijo, tudi s povsem milimi znaki prehlada, ostanejo doma v izolaciji in pokličejo svojega zdravnika zaradi napotitve na testiranje.

GG mali oglasi

E-POŠTA: malioglas@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 47

www.gorenjskiglas.si

Previdno pri kurjenju v naravi

S pomladjo smo začeli izvajati zunanja dela, med katera sodi tudi spomladansko čiščenje vrtov, njiv, travnikov. Po njem običajno ostanejo plevel, odpadno vejevje in drugi naravni materiali, ki se jih najlaže znebimo s sežiganjem.

Damjana Peternelj

Večino požarov v naravi povzroči človek zaradi malomarnosti in nevednosti, zato je pri kurjenju na prostem treba posebej paziti na veliko požarno nevarnost. Že nedolžna iskra lahko v naravi hitro zaneti požar velikih razsežnosti. "Na to vplivajo predvsem vrsta vegetacije, hitrost in smer vetra, razgibanost terena in temperatura ter vlažnost zraka. Če

so izpolnjeni določeni pogoji, se požar lahko širi zelo hitro, s hitrostjo več kot sto kilometrov na uro," poudarjajo na Upravi za zaščito in reševanje in opozarjajo, da se pri gorenju organskih snovi sproščajo visoke temperature in škodljivi plini, ki onesnažujejo ozračje. Kurjenje na prostem torej obremenjuje zunanji zrak z velikimi emisijami delcev PM10 in drugimi toksičnimi snovmi. "Na pogorišču se zaradi uničenja zgornje plasti zemlje

lahko spremeni vegetacija, poveča se erozija. Ogrožene so tudi številne živalske vrste," še dodajajo.

Pravila kurjenja

Če kurimo v naravi, je dobro poznati nekaj osnovnih pravil. Kurišče mora biti urejeno, zavarovano in nadzorovano ves čas kurjenja. Urejeno kurišče je obdano z negorljivim materialom (npr. s kamni), okolica (vsaj v razdalji enega metra od zunanjega roba kurišča) pa mora biti očiščena vseh gorljivih snovi. Poskrbimo, da je v bližini kurišča voda, gasilnik ali drugo priročno orodje za gašenje (npr. lopata, pesek, zemlja ipd.). Ob vetrovnem vremenu se nevarnost za nastanek požara močno poveča, zato takrat ne smemo začeti kuriti oziroma moramo kurjenje takoj prekiniti.

Požiganje v gozdovih, na drugih gozdnih zemljiščih in na območjih v oddaljenosti do sto metrov od gozda in drugih gozdnih zemljišč ni dovoljeno.

Poleg kurjenja in požiganja v naravi so med najpogostejšimi vzroki za nastanek požara v naravi: odmetavanje cigaretnih ogorkov, odlaganje vročega pepela in drugih gorljivih materialov, uporaba sveč, bakel, raket, petard ipd.

Kako ravnamo, da ne pride do požara

Poskrbimo za urejeno okolico stavb – vse gorljive snovi skladiščimo v varni razdalji. Odstranimo veje dreves v bližini stavbe, zračnikov in dimnikov. V ogenj ne mečemo doz pod tlakom in drugih vnetljivih snovi. Po končanem kurjenju ogenj in žerjavico pogasimo ter prekrijemo z negorljivim materialom. Pazimo, da vozil ne parkiramo v suhi travi, da se po gozdu ne vozimo z avtomobili in motorji ter tam ne prižigamo ognjemotov. Nikoli ne odmetavajmo cigaretnih ogorkov. Dosledno tudi upoštevajmo prepovedi in omejitve uporabe ognja v času, ko je razglašena velika ali zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja.

Kaj storiti, ko zagori

Če vendarle zagori in če nismo v nevarnosti, poskušamo požar omejiti ali pogasiti z razpoložljivimi sredstvi (voda, zemlja, pesek, lopata, grablje, odeja ipd.). Če požara ne moremo pogasiti sami, ostanemo mirni in se umaknemo na varno ter pokličemo na številko 112, še svetujejo na Upravi za zaščito in reševanje.

Na podlagi Pravilnika za izbiro prejemnikov priznanj KS Poljane ob dnevu državnosti Svet KS Poljane objavlja

JAVNI RAZPIS

za zbiranje predlogov kandidatov za podelitev PRIZNANJ KRAJEVNE SKUPNOSTI POLJANE ob dnevu državnosti za leto 2021

KS Poljane podeli ob dnevu državnosti priznanje zaslužnim krajanom KS Poljane, društvom s sedežem v KS Poljane, članom društev, zavodom, podjetjem in skupinam, prav tako s sedežem oziroma stalnim bivališčem v KS Poljane, za dosežke na področju športa, kulture, gasilstva, turizma, gospodarstva, vzgoje in izobraževanja in na drugih področjih človekovih ustvarjalnosti, ki prispevajo h kakovostnejšemu in popolnejšemu življenju krajanov in imajo večji pomen za ugled, promocijo in razvoj kraja in občine.

Vsako leto se podelijo največ tri priznanja.

Predlagatelji dobitnikov priznanj so lahko krajevna in vaška skupnost, društva, podjetja, zavodi s sedežem v KS Poljane in Občina Gorenja vas - Poljane ter posamezniki.

Kriteriji in merila za izbor dobitnikov priznanja:

- nadpovprečna uspešnost na posameznih področjih delovanja,
- uspešna organizacija prireditve širšega pomena,
- izjemni športni in drugi rezultati, doseženi na višjem nivoju (državni),
- uspešno delovanje na področju prepoznavnosti in promocije kraja,
- večletno ljubiteljsko in zelo uspešno delo na društvenem ali kakšnem drugem področju,
- izjemni prispevki in donacije podjetij društvom, prireditvam itd.,
- nudenje in organizacija pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč
- itd.

Predlog mora vsebovati:

- ime in priimek oziroma naziv ter naslov predlagatelja,
- ime in priimek oziroma naziv ter naslov predlaganega dobitnika priznanja,
- obrazložitev oziroma utemeljitev predloga.

Za pravočasno predložene se bodo šteli tisti predlogi kandidatov za podelitev priznanj Krajevne skupnosti Poljane, ki bodo prispeli do vključno 24. maja 2021 na naslov: KRAJEVNA SKUPNOST POLJANE, Poljane 77, 4223 Poljane. Za pravilno označene se bodo šteli tisti predlogi, ki bodo poslani v zaprtih ovojnicah s pripisom »Ne odpiraj – priznanja KS Poljane«.

Svet KS Poljane

Pasji iztrebki grožnja zdravju živali in ljudi

Vse večji problem v občini (p)ostajajo pasji iztrebki. Razlogi za pospravljanje so poleg bontona še vsaj trije: higienski, okoljski in veterinarski.

Damjana Peternelj

Pospravljanje za svojim psom naj bi bilo samoumevno ne le na domačem vrtu ali zelenici, ampak tudi na travnikih, njivah, v gozdovih. Da količina iztrebkov predstavlja veliko težavo, nas opozarjajo številni bralci, ki za rekreacijo izbirajo travniške in gozdne površine, med njimi občanka, ki poziva lastnike psov k čiščenju iztrebkov njihovih ljubljencev, "saj je po Gorenji vasi in po Poljanah glede tega postalo nevzdržno, moraš prav paziti, kam stopiš".

Povprečen pes na dan izloči okoli 300 gramov iztrebkov, kar znaša približno 125 kilogramov na leto. V Sloveniji imamo po nekaterih podatkih približno 250 tisoč psov, kar je skupaj 75 ton iztrebkov na dan.

Pobiranje in odstranjevanje kakcev naših štirinožnih prijateljev je "zelo pomembno, saj se v njih nahajajo bakterije. Med njimi so nekatere odgovorne za pojav bolezni tako pri psih kot tudi pri ljudeh (Campylobacter, Salmonella, Yersinia in E. coli); poleg bakterij se lahko v pasjem blatu nahajajo tudi paraziti, kot so gliste Toxocara canis, protozoji Giardia in Cryptosporidium, ki so škodljivi tako za druge pse kot za ljudi", so zapisali na spletni strani veterinarske fakultete. Nalezljivim boleznim so najmlajši izpostavljeni na otroških igriščih, odrasli pa na primer ob zaužitju slabo očiščene hrane ali s pitjem vode, ki je bila v stiku s pasjimi iztrebki. Če se znajdejo v krmi govedi, so lahko nevarni kot posredniki bolezni zaradi prenašanja okužb in zajedavcev, četudi sicer neposredno ne ogrožajo zdravja z onesnaženo krmo nahranjenih živali. Tako krmo živali pogosto zavračajo. Pomemben je tudi okoljevarstveni vidik. Pri pasjih iztrebkih lahko pride do onesnaženja zemlje (vključno s polji, pašniki) in vode (predvsem podtalnice) ne samo s patogenimi klicami, ampak tudi z antiparazitiki, ki jih psom dajemo za preprečevanje okužbe z zunanji in notranji zajedavci. Ne nazadnje preko iztrebka veliko izvemo o zdravstvenem stanju psa. Če redno pobiramo iztrebke za svojim psom,

vemo, da je količina in kakovost blata tudi kazalnik (ne)primerne prehrane.

Globa le za prekršek na javnih površinah

Inšpektor lastnika za nepobran iztrebek lahko kaznuje z globo. V mestnih občinah ta znaša sto ali več evrov, v naši občini pa po trenutno veljavnem odloku štirideset evrov, ob tem, da nas občinski redar ali inšpektor lahko za prekršek kaznuje le na javnih površinah. Pri neupoštevanju odloka, priznava vodja Medobčinskega inšpektorata in redarstva Stanislav Bele, tudi težko nekoga dobijo pri neupoštevanju odloka, in je "delovanje pooblaščenih uradnih oseb usmerjeno bolj v prisotnost, ozaveščanje in opozarjanje lastnikov psov". Dodaja, da enako lahko storijo tudi kmetje oziroma lastniki zemljišč ter drugi občani, ki opazijo lastnike, ki za svojimi psi iztrebkov ne pospravljajo.

Iztrebke odlagamo med splošne komunalne odpadke

Iztrebki predstavljajo odpadke, ne odlagamo jih med organske, ampak med splošne komunalne odpadke. Kot poudarjajo na inšpektoratu, jih nekateri še naprej raje puščajo v naravi. "Na terenu je namreč mogoče opaziti, da so številni lastniki psov še vedno mnenja, da ni nič narobe s tem, če so iztrebki na travnikih in v naravi oziroma so zadostili svojemu skrbnemu ravnanju že s tem, da so psa odpeljali stran od stanovanjskih in sprehajalnih poti." Priznavajo, da se s problematiko inšpektorat srečuje prav v vseh občinah ustanoviteljicah, zato "aktivno pristopa k reševanju te problematike tako preko urejanja pravnih podlag za sankcioniranje tovrstnih prekrškov kot glede rednega nadzora s strani pooblaščenih uradnih oseb na terenu".

Občina
Gorenja vas -
Poljane

Občina Gorenja vas - Poljane | Poljanska cesta 87 | 4224 Gorenja vas
telefon: (04) 51 83 100 | info@obcina-gvp.si

Občina Gorenja vas - Poljane obvešča o objavi

JAVNEGA RAZPISA

**ZA IZBOR KULTURNIH PROGRAMOV NA PODROČJIH LJUBITELJSKE
KULTURNE DEJAVNOSTI, KI JIH BO V LETU 2021 SOFINANCIRALA
OBČINA GORENJA VAS - POLJANE**

Predmet razpisa je sofinanciranje programov na področjih ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki jih bo v letu 2021 sofinancirala Občina Gorenja vas - Poljane.

Občina bo sofinancirala programe na področjih kulture: glasbeno področje, folklor, plesno, dramsko, gledališko, lutkovno, likovno, etnološko-zgodovinsko področje, ročna dela iz ljudskega izročila, fotografsko, video, filmsko, literarno področje ter programe z drugih področij, ki dokažejo vsebinsko učinkovitost.

Celotno besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija sta objavljena na spletni strani www.obcina-gvp.si, pod rubriko Razpisi in objave.

Rok za prijavo na javni razpis se zaključuje **20. maja 2021**.

Prijavitelji vlogo vložijo v nabiralnik občine pred vhodom v Sokolski dom, Gorenja vas, ali pošljejo na naslov: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska c. 87, 4224 Gorenja vas, najkasneje 20. maja 2021 oziroma najpozneje ta dan vlogo oddajo na pošto kot priporočeno pošiljko.

Informacije v zvezi z objavljenim javnim razpisom dobite na Občini Gorenja vas - Poljane, pri Marjeti Šifrar, telefon 04/51-83-120 ali e-naslov marjeta.sifrar@obcina-gvp.si.

Potrditev tega, kar že ves čas živijo

Zeleno zgodbo trajnostnega turizma v Poljanski dolini pomaga soustvarjati tudi Domačija Tešnak, ki se je vpisala med prejemnike trajnostnega znaka zeleni ključ.

Mateja Rant

Zeleni ključ je mednarodno priznana nagrada, ki predstavlja odličnost na področju zelenega turizma, okoljevarstva in trajnostnega delovanja. "Vstop lokalnega ponudnika Tešnak – domačija doživetij v družino prejemnikov zelenega ključa je rezultat ne samo njihove zavezanosti k trajnostnemu in zelenemu poslovanju, ampak tudi vseh aktivnosti, ki jih je Občina Gorenja vas - Poljane skupaj z Zavodom za turizem in kulturo Poljanska dolina izvajala v preteklem letu v okviru Zelene sheme slovenskega turizma," so ob tem poudarili na občini in dodali, da je poleg predstavitve Zelene sheme in trajnostnih certifikatov za strokovno javnost bistveno tudi povezovanje s turističnim gospodarstvom. "Veseli smo, da je to že obrodilo sadove."

S prejemom zelenega ključa se je domačija Tešnak zavezala k načelom trajnostnega, samooskrbnega in inovativnega delovanja. V delovanje domačije vključujejo trajnostne izdelke, dobrote, s katerimi postrežejo obiskovalcem, pa v glavnem pridelujejo na lastnem zelenjavnem, sadnem in zeliščnem vrtu. "Ostalo hrano dobimo iz okoliških kmetij in tako podpiramo kmetijstvo v naši regiji," pojasnjuje Marjeta Kavčič z domačije Tešnak. Ves čas pa iščejo tudi inovativne načine zmanjševanja porabe vode in elektrike ter varovanja okolja. Kriteriji, po katerih je bila domačija ocenjena in certificirana, pokrivajo kar 13 področij: okoljsko upravljanje, vključenost osebja, informiranje gostov, vodo, pranje in čiščenje, odpadke, energijo, hrano in pijačo, notranje okolje, zelene površine, korporativno družbeno odgovornost, aktivnosti v naravi in administracijo. Pridobitev zelenega ključa Marjeta Kavčič sicer jemlje zgolj kot zunanji znak tega, kar je tako ali tako njihov način življenja že ves čas. "Tistim, ki bodo prišli k nam, bomo zdaj lahko tudi z zunanjim obeležjem pokazali, kar je del naše notranje naravnosti." Po njenih besedah namreč ne gre zgolj za uporabo ekoloških čistil, ločevanje odpadkov, zmanjševanje porabe vode in energije. "Gre za splošen odnos do narave, žive zemlje, voda, gozdov, živali ... Vsega, kar se izgublja v tem hitrem tempu življenja, a je osnovnega pomena; če bomo izgubili stik

Marjeta in Dušan Kavčič z Domačije Tešnak FOTO: GORAZD KAVČIČ

s koreninami, smo mrtvi." Zato ne glede na to, da je iskreno ponosna in vesela tega prestižnega znaka, meni, da je to zgolj zunanji simbol, ki se mora najprej odražati v notranji naravnosti vseh, ki soustvarjajo njihovo zgodbo.

Zato se trudijo tudi svoje goste ozaveščati, kako živeti bolj smotrno in ekološko. "Pri nas gostje pečejo kruh, pijejo vodo iz pipe, uživajo v gozdu v tišini, sami nabirajo zelišča za čaj in ekološko pridelano hrano za kosilo," pojasnjuje Marjeta Kavčič. Kot pravi, ji je tak način življenja, kjer se znanje črpa od prednikov, že od nekdaj blizu. "Potem pa sem začela razmišljati, kako še razširiti to zavest, da smo vsi eno in da je od tu treba črpati znanje." Tako se ji je porodila ideja o posebnem paketu za družine, v okviru katerega bi člani družine čas preživljali skupaj ter ob tem obujali stara znanja in se učili že skoraj pozabljenih veščin. S tem je začela udeležati svojo filozofijo, da obstajata dve trajni zapuščini, za kateri se je vredno boriti in ju predati otrokom – prva so korenine oziroma pogled na dediščino, druga pa

krila, s katero pridobijo svobodo duha in kreativnost. To jo je spodbudilo pri snovanju ustvarjalnega konca tedna za družine, v okviru katerega na domačiji nudijo deset delavnic z desetimi rokodelci. Gostje se tako igrajo lesene miselne igre, ustvarjajo na glasbeni delavnici, izdelujejo leseno gnezdilnico, v zeliščarski delavnici spoznavajo prastar način zdravljenja, pečejo kruh in izdelujejo namaze ter obujajo stare pozabljene jedi, skupaj šivajo igrače iz blaga ...

Upa, da bodo s svojim pozitivnim zgledom uspeli navdušiti še koga tako v bližnji kot daljni okolici, da se bodo odločili za pridobitev zelenega ključa, ki je zanje pomenil le potrditev njihovega načina življenja. Oziroma kot so zapisali na svoji spletni strani: "Verjamemo v starodaven in pristen način življenja. Z veseljem in ljubeznijo skrbimo za naš vrt in pridelujemo lastne pridelke. Zavedamo se vrednosti izdelkov, ki so narejeni z lastnimi rokami, zato z veseljem izdelujemo od skodelic čaja, copat in kozmetike do domačega kruha in peciva."

Spletni pregledovalnik iObčina

Spletni pregledovalnik iObčina uporablja vedno več ljudi, zato vam ga želimo na kratko predstaviti.

Lucija Krauser

Spletni pregledovalnik iObčina je oblaci geografski informacijski sistemi (GIS), ki nam omogoča vpogled v prostorske podatke in delo z njimi. S pomočjo pregledovalnika imamo tako zagotovljen enostaven in učinkovit dostop do različnih državnih, občinskih in drugih prostorskih evidenc.

Kako začeti? Do podatkov lahko dostopamo z neposredno povezavo <https://gis.iobcina.si>. Ob vstopu v svojo občino se lahko registriramo (Registracija novega uporabnika) ali izberemo opcijo Anonimni uporabnik. Kot anonimni uporabnik imamo pregled nad javno dostopnimi podatki in dostop do uporabe večine orodij, ki jih GIS omogoča. Kot registrirani uporabnik lahko shranjujemo uporabniške informacije, kot so pogledi, imamo možnosti risanja lastnih informacij, izvoza podatkov in tiskanja ter obveščanja o novostih.

Kako si olajšati delo? Iskalnik nam omogoča iskanje po prostorskih podatkih in nam prikaže vse podatke glede na naš iskalni niz. Npr. vtipkamo ime občine Gorenja vas - Poljane. Prikažejo se vsi rezultati, ki vsebujejo podatke o tej občini. Na ta način lahko iščemo tudi posamezno parcelo. Vnesemo ime katastrske občine in številko parcele ter dobimo rezultat. Registrirani uporabniki si lahko izdelajo poročilo o parceli.

Iskalnik nam omogoča tudi filtriranje podatkov. Npr. če iščemo parcele, v iskalnik vnesemo številko 115. Ker želimo iskati zgolj

iObčina GVP

parcele, lahko nabor iskanja zožimo tako, da v filtru najprej razpremo mapo GURS – Geodetska uprava RS in nato izberemo ZK – Zemljiški kataster.

Hitrejši dostop do podatkov v pregledovalniku nam v iObčini omogočajo tematike. Na spustnem seznamu zraven iskalnika so predpripravljene tematike za hiter preklap med vsebinami (npr. parcele, državni prostorski načrti, namenska raba prostora ...). Ko odkljukamo želene, se nam izbrano prikaže na karti.

VSEŽIVLJENJSKO VAROVANJE NARAVE

Ljudska univerza Škofja Loka je s februarjem začela izvajati aktivnosti, organizirane v sklopu projekta Vseživljenjsko varovanje narave. Partnerji v projektu so še: Drevesnica Zakotnik, Turistično društvo Žirovski Vrh in Mizarstvo Simon Drlink. Zavedanja lastnega vpliva na okolje je med ljudmi vedno več. Zavedamo se negativnih posledic onesnaževanja, zmanjka pa spodbude k akciji. Z ozaveščanjem ter konkretnimi akcijami bomo ljudi spodbudili k njihovemu doprinosu pri ohranjanju narave. To bomo dosegli **z brezplačnimi izobraževanji in delavnicami ponovne uporabe materialov, z izobraževanji o pomembnosti ohranjanja avtohtonih drevesnih vrst, z zasaditvijo avtohtonih sadnih drevesnih vrst in medovitih rastlin ter izdelavo hotelov za žuželke**. Člani Turističnega društva Žirovski Vrh bodo

v okviru projekta **obnovili nosilne objekte na Poti skozi Zalo in jim dodali novo vsebino**, ki bo opozarjala na ohranjanje narave ter biotske raznovrstnosti.

Prve delavnice smo začeli izvajati v marcu. Trenutno je nekaj mest na voljo še pri delavnici izdelave hotelov za žuželke iz lesa. Vabljeni tudi k prijavam za jesenski del, saj se bodo delavnice izvajale do konca leta 2022, ko se projekt zaključí.

Več informacij in prijavní obrazec najdete na spletni strani Ljudske univerze Škofja Loka. Prijave so možne tudi po telefonu: 04 506 13 20 ali po e-pošti: gita@lu-skofjaloka.si.

Če želite biti obveščeni o aktualnih izobraževanjih, vas vabimo, da spremljate našo stran na Facebooku ter se na spletni strani Ljudske univerze Škofja Loka naročite na spletne novice.

Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014 – 2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za programsko obdobje 2014 – 2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino je odgovorna Ljudska univerza Škofja Loka.

V Poljanah tudi dve veliki naložbi

Lani se je v krajevni skupnosti Poljane vse odvijalo v posebnih razmerah, saj je tudi Slovenijo zajela epidemija covid-19 in vsem nam preprečila številne aktivnosti, ki smo jih bili primorani prestaviti na prijaznejši čas.

Franc Dolenec,
predsednik sveta KS Poljane

Ne glede na epidemijo pa so v naši krajevni skupnosti vse leto potekale aktivnosti v okviru številnih projektov. Nemoteno so potekala gradbena dela pri urejanju protipoplavnih ukrepov v Poljanah, prav tako se je začela gradnja novega križišča, ki se navezuje tudi na novi ločilni most čez Soro. Druga večja investicija v KS Poljane, vredna skoraj 2,3 milijona evrov, pa je izgradnja novega prizidka Vrtca Agata. Celoten šolski kolektiv v osnovni šoli v Poljanah se je uspešno prilagajal pogostim spremembam glede ukrepov za zavezitev širjenja virusa in našim učencem v zelo težkih razmerah nudil vse potrebno za učenje v razredih in na daljavo. Hvala.

Asfaltiranje ceste Malenski Vrh–Ajnžuc

Ne glede na ukrepe v zvezi s korona-virusom pa so v KS Poljane nemoteno potekala zemeljska dela za pripravo cest za asfaltiranje. Na novo so bili asfaltirani odseki cest: Malenski Vrh–Ajnžuc (510 m); križišče v vasi–Malenski Vrh (85 m); sanacija in nova preplastitev ceste Srednja vas–Dolenje Brdo (50 m); sanacija in nova preplastitev ceste v Predmostu – odcep Cankar (110 m). Za dober meter se je v dolžini 250 m razširila ceste Dobje–Dobenska Amerika, na Kovnici pa smo sanirali in asfaltirali del ceste v dolžini 30 m. Odcep ceste v Predmostu do Podbregarja, ki je bil planiran lani, pa se je zaradi predvidene vgraditve dodatne infrastrukture v zemljo prestavil v letošnje leto. Z občinskimi sredstvi pa se je na novo asfaltiral odsek ceste Hotovlja–Vinharje (510 m) in odsek ceste Suša–Malenski Vrh (150 m), kjer se je vgradila tudi

drenaža in nov propust. Za leto 2021 pa je svet KS Poljane potrdil plan asfaltiranja cest: lani izpadli odsek ceste v Predmostu, cerkev–Podbregar (300 m); Vinharje–odcep Raspatje (480 m); Hotovlja odcep Kočar–Bolantač (220 m); sanacija in asfaltiranje dela ceste na Gorenjem Brdu (150 m); asfaltiranje razširjene ceste Dobje–Dobenska Amerika; sanacija ceste na Kupšupu (50 m).

Lani smo na pobudo krajanov pristopili k obnovi križa na poljanskem pokopališču, ki je bil že v slabem stanju. Konec oktobra je bil postavljen nov križ in nanj pritrjen na novo restavriran kip Kristusa. Kljub posebnemu času je sv. Miklavž z darili obiskal vse pridne otroke kar na njihovem domu, Kulturno društvo dr. Ivan Tavčar Poljane pa je na sodoben način, po spletu, pripravilo kulturni program z igrico in animacijo.

Asfaltirali več odsekov lokalnih cest

Poleg asfaltiranja nekaterih odsekov so bila na javnih poteh in lokalnih cestah opravljena tudi manjša vzdrževalna dela.

Stanislav Bizovičar

V krajevni skupnosti Lučine smo lani asfaltirali odsek lokalne ceste Suhi dol–Goli Vrh v dolžini 240 metrov. Asfaltirali smo tudi 330 metrov javne poti Vrbane–Črnogorec, od tega je eno tretjino plačal gospod Niko Potrebuješ. Ob lokalni cesti Lučine–Rovt je bilo postavljene 100 metrov varovalne ograje, ta je bila postavljena tudi na parkirišču ob cesti Avtobusna postaja–Mežnija in na mostu pri Varlu. Ob lokalni cesti Lučine–Kremenik v Zdobju je bil zgrajen oporni zid s propustom,

samo oporni zid je bil narejen tudi ob javni poti Zadobje–Premetovc, saniran je bil še usad ob cesti na Mavrškem griču v Brebovnici. Po javnih poteh in lokalnih cestah so bila opravljena manjša vzdrževalna dela. Na parkirišču pri cerkvi je bila dokončno urejena javna razsvetljava, opravljena so bila tudi vzdrževalna dela na celotni javni razsvetljavi v krajevni skupnosti. Na pokopališču je bil nasut pesek. Zaradi epidemije nismo pripravili nobene proslave. Miklavževa darila smo otrokom raznosili po domovih.

Sanirani usad ob cesti proti Premetovcu

Zelo aktivni pri gradnji cest

Tudi v naši krajevni skupnosti (KS) je bilo preteklo leto zaznamovano z epidemijo covid-19 in spremembami, ki jih je ta prinesla.

Ciril Alič, predsednik sveta KS Javorje

Bilo je manj sproščenega družabnega življenja kot v preteklih letih, saj so vse večje prireditve odpadle. Življenje je potekalo nekoliko bolj umirjeno, vendar so pa bile aktivnosti s področja komunalne dejavnosti pri gradnji cest vseeno nadpovprečne. Prenova ceste Murave–Žetina – zaključena bo letos – po svojem obsegu verjetno presega pričakovanja tudi največjih optimistov, tako po dolžini odseka kot po sami izvedbi. Take obnove so pa povezane z zajetnimi sredstvi, katerih pridobitev običajno zahteva veliko truda in iznajdljivosti, ki sta ga tudi tokrat vložila poslanec Žan Mahnič in župan Milan Čadež. Lani je bila med večjimi vzdrževalnimi deli izvedena preplastitev odseka ceste Četena Ravan–Podvrh ter vzpostavljena prevoznost lokalne poti Dolenčice–Zakobiljek. Izvedena so bila tudi vzdrževalna dela na cestnem odseku Žetina–Suša, sanacija udora na cesti za Krivo Brdo ter več manjših del na različnih cestnih odsekih. Za lepo urejeno pokopališče ima zasluge njegov vestni gospodar Simon Dolinar iz Javorij. Za vzdrževanje pokopališča pa ne zadostuje samo vestno delo. Čaka nas še precej manjših obnovitvenih posegov, poleg tega je najbolj potrebna sanacija spodnjega obzidja, ki je bilo že temeljito

V KS Javorje je bilo leto zelo dejavno na področju gradnje cest.

očiščeno podrasti in grmovja in so se tako razkrile poškodbe. V sodelovanju z občino in TD Stari vrh nam je uspelo uresničiti že dolgo načrtovano postavitve slovenske zastave. Uradnega odprtja še ni bilo, ga pa načrtujemo letos. Tudi v letošnjem letu bomo nadaljevali postavljanje manjkajočih in menjavo poškodovanih kažipotov, ogledal in krajevnih oznak. Zelo smo veseli, da so v proračunu občine za letošnje leto predvidena sredstva za pripravo dokumentacije za izgradnjo nove šole v Javorjah. Potekajo tudi aktivnosti v smeri združitve projektov izgradnje osnovne šole, gasilskega doma in po-

trebnih prostorov za delovanje lokalne skupnosti. Obe navedeni investiciji sta za kraj življenjskega pomena, zato se v KS trudimo pomagati po svojih najboljših močeh. Zavzemamo se tudi, da bi bila v tem sklopu izdelana idejna izhodišča za pripravo arhitekturne zasnove celotne ureditve centra Javorij z vključitvijo in pridobitvijo zemljišča za poslovalni objekt – mrliške vežice. KS bo tudi v prihodnje kot doslej sodelovala in pomagala pri različnih dogodkih v kraju, ki jih prireajo društva, šola, župnija ali druge organizacije, če bodo razmere to dopuščale.

Na voljo ugodna posojila

V sklopu Kreditne sheme, v kateri svoja finančna sredstva združujejo občine Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri ter Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka je odprt javni razpis za dolgoročna in kratkoročna posojila, ki se dodeljujejo podjetjem in dopolnilnim dejavnostim na kmetijah iz omenjenih občin. Dolgoročna posojila se v okviru javnega razpisa dodeljujejo za obdobje do desetih let po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 2,5 odstotka. Pridobiti jih je mogoče za: nakup stavbnega zemljišča in njegovo komunalno opremo, nakup, graditev in adaptacijo poslovnih prostorov ter nakup opreme in kmetijske mehanizacije. V okviru javnega razpisa je mogoče pridobiti največ sto tisoč evrov dolgoročnega kredita. Na voljo pa so tudi sredstva za kratkoročna posojila, ki so namenjena financiranju tekočega poslovanja. Do vrednosti petdeset tisoč evrov jih je za obdobje do enega leta mogoče pridobiti po obrestni meri 2,5 odstotka nominalno. Podrobnejše informacije o posojilih nudi Razvojna agencija Sora.

KBK trail letos kot individualni izživ

Zaradi epidemioloških razmer letošnjega KBK traila Športno društvo Marmor Hotavlje ne bo izvedlo v obliki dogodka, ampak so si ga zamislili kot individualni izživ brez uradno merjenega časa oziroma dosežka. Prijavljeni udeleženci bodo lahko kadarkoli v časovnem obdobju od 27. aprila do 15. maja opravili tek ali hojo po trasi KBK traila, kot dokaz, da so opravili s tekmovalno traso, pa bo potrebna GPS-sled ali elektronska fotografija. "S to obliko dogodka želimo vsem ponuditi možnost, da preverijo svoje cilje, nam, organizatorjem, pa virtualni stik z našimi zvestimi udeleženci." Vsi, ki bodo poslali elektronsko sled, bodo prejeli spominsko majico. Več informacij je mogoče dobiti pri Boštjanu Jezeršku na številki 031 391 354 ali na elektronskem naslovu tek@sdmh.si, spletni strani društva in strani KBK trail na Facebooku.

Poljansko mreženje

Dejstvo, da lanskemu "letu Šubicev" takoj sledi "Tavčarjevo leto", me je spodbudilo k ogledu biografskih podatkov oseb, ki so s svojim delovanjem postavile Poljane in Poljansko dolino na kulturni zemljevid Slovenije in širše.

Goran Šušnjar

O pomembnih rojakih Poljanske doline sta pisala že npr. R. Savnik v Loških razgledih in M. Naglič v Gorenjskem glasu, vendar ni odveč, da se tudi nove generacije seznani z osebami iz teh krajev, ki so pustile pečat na polju slovenske kulturne zgodovine. V slabih tridesetih letih devetnajstega stoletja se je tukaj rodilo šest oseb, mimo katerih ne more noben slovenski likovni ali literarni zgodovinar: od slikarjev Ivana Franketa ter Janeza in Jurija Šubica do pisatelja Ivana Tavčarja, slikarja Antona Ažbeta in tudi kot literarnega kritika aktivnega Aleša Ušeničnika. Ta časovna zgoščenost njihovega bivanja in majhna razdalja krajev, v katerih so bili rojeni, sta nakazovali dokaj verjetno možnost medsebojnih stikov, čeprav je večina njih priložnosti (in preživetje!) iskala v tujini, na različnih koncih Evrope. So ti stiki dejansko obstajali? Kakšni so bili, če je do njih prihajalo? Kaj jim je bilo skupnega? Kako so gledali drug na drugega? Vse to so vprašanja, na katera sem v zadnjih nekaj tednih iskal odgovore.

Ivan Franke je rojen v Dobju, vendar se je njegova družina preselila v Cerklje, ko je bil star sedem let. V gimnaziji je imel veliko veselje do risanja, tako da po zaključku gimnazije, v obdobju 1864–1866, obiskuje akademijo na Dunaju, potem konec leta 1866 odide še na akademijo v Benetke. Tam leta 1872 pomaga Janezu Šubicu ob njegovem prihodu in privajanju na novo okolje in jezik. Janez v pismih domačim piše: "Franke je poslal tistega moža kakor je pisal ... nesel je moje reči in sem šel za njim v barko pa me je peljal precej dolgo do kraja kjer me je Franke čakal. Njega sem bil vesel. Prav prijazen človek je celi dan me je vodil po mestu in skazoval. Dobila sva stanovanje še v nedeljo. ... Franke je posebno dober prijatelj, zdaj ni hotel prositi deželnega zbora za

Kolaž portretov znanih Poljancev

pomoč, zato da bi jaz bolj gotovo dobil, in vendar je tudi potreben in mu ravno tako denarja manka kakor meni. ... Malo shujšal sem, pa nič ne de, da je res to poznam na hlačah ker so mi zdaj preširoke, pa tudi prijatelj Franke se včasih malo ponorčuje z menoj 'da sem zdaj bolj zal ker nisem več tako debel'. ... Življenje mi je zdaj tudi bolj dolgočasno, odkar mojih najboljših prijateljev Franketa in podobarja Stegerja ni tu." Janez se je tudi po Franketovem odhodu iz Benetk zanimal zanj: "... Kaj čudna novica mi je bila, da se je g. Franke oženil. Prosim pišite mi o tem prihodni malo bolj natanko, ali je kaj priženil, kaka je nevesta itd. Ker so tudi drugi tukajšnji njegovi znanci radovedni."

Ivan Franke in Janez Šubic sta kot študenta oba bila deležna podpore Terpinčeve družine s fužinskega gradu, za katero sta izdelovala kopije slik starih mojstrov. Janez je pred odhodom v Benetke naslikal sliko Bolni Terpinc goduje, ki je tudi postala del grajske zbirke slik. Oba sta bila povezana s slikarjem Janezom Wolfom: Janez je bil njegov učenec in je ohranil stik z Wolfom tudi v času bivanja v tujini (v Benetke ga je usmeril prav Wolf, navdušenec nad tamkajšnjo šolo); Ivan Franke se je z Wolfom tesneje povezal po vrnitvi iz tujine v Ljubljano. Čeprav sta se pozneje kot šolana slikarja zavedala Wolfovih slikarskih omejitev, sta ga oba zelo spoštovala.

V svojih spominih, ki jih je zapisal S. Vurnik, pa Franke o Janezu pravi: "Janez Šubic je moral priti v Benetke enkrat leta 1870 ali 1871. Takrat se je priselil k meni v četrto nadstropje neke hiše na Campo San Polo. Bil je miren, zelo premišljen človek, brez ognja in afektiranosti, pa priden

in vztrajen kot malokdo. Prve čase, ko sva bila skupaj, sem jaz slikal križev pot za Cerklje, on je pa pridno hodil k Molmentiju. ... Ko sem ga enkrat na Dunaju obiskal, je imel svoj atelje na akademiji in je ravno risal kostumske studije za pohod o priliki cesarjevega jubileja. ... Poleti je večkrat prišel na Poljane na počitnice, tudi še takrat, ko je bil že v Kaiserslauternu, kjer je pri poslikavanju nekega muzeja vodil

Kulturno društvo dr. Ivan Tavčar Poljane poziva občanke in občane, ki morda imajo v družinskem arhivu kakšno gradivo o delovanju našega društva (fotografije, vabila, časopisne članke) ali zanimive spomine na osebe in dogodke (gledališke igre, druge prireditve) iz povojnega časa, tam do devetdesetih let, da to sporočijo na elektronski naslov društva kdpoljane@gmail.com ali na telefonsko številko 041 675 293.

vso izpeljavo in si napravil s tem precej denarja. Na počitnice prišedši se je vozil kamorkoli je šel ... Odebelil se je bil tako, da je bila to najbrž njegova smrt, posebno ker se je premalo gibal." Glede Jurija pa v istem tekstu pravi: "Z Jurijem nisem imel prilike občevati. Ko je odhajal v Bosno, sva v Ljubljani dan poprej skupaj obedovala. Bil je rezerviran človek." Franke se je 8. septembra 1896 udeležil odprtja spominske plošče Janezu in Juriju Šubicu v poljanski cerkvi (oba sta pokopana v tujini).

Okrogla obletnica rojstva Ivana Tavčarja

Priložnost za nov prikaz poljanskih umetnikov in njihovih del po svetu in velikih galerijah

Andrej Šubic,
KD dr. Ivan Tavčar Poljane

Obletnice me pravzaprav sploh ne zanimajo. V Poljanah smo jih sicer praznovali veliko; občasno rojstvo, občasno smrt Ivana Tavčarja, obletnice osvoboditve, Poljansko vstajo pa obletnice posvetitve cerkve in župnije v Poljanah, obletnice smrti in rojstva drugih pomembnih mož Poljan, lani so bili na vrsti Šubici, obletnice rojstva Štefana in Janeza. Slabih dogodkov v glavnem nismo praznovali, obletnic poplav, rušenja cerkve, izgube samostojne občine, smrti vaških posebnikov ... Obletnice me ne zanimajo kot spomin, zanimajo me kot navdih. Navdih za razmislek o svojem kraju, skupnosti ali občestvu, iz katerega koli časa ali države gledam.

Nazadnje, kar me navdihuje, je skupno bivanje in vpliv eden na drugega med danes nam znanimi in cenjenimi Poljanci. Ob letošnji obletnici Tavčarja, ki sem jih praznoval že pred štiridesetimi pa desetimi in osmimi leti (vzrok obletnic izračunajte sami), bi mi Tavčar celo zameril, ker me res ne zanima, koliko let je, odkar je prijel na svet pr' Kosm, zanima me, kaj je na svetu in predvsem med Poljanci pustil in kako so se ga dotikali tisti, ki so z njim trkali hlače v šolskih klopih, metali kamenčke v Soro in razdirali gnezda v bregu. In kaj so

kasnejši rodovi tistih, ki vidijo svet malo drugače od ekonomije in udobja, novega ustvarili tudi po njegovih, predvsem pa po svojih zgodbah.

Začel sem študirati (ne preveč podrobno) mogočno drevo svoje družine Šubicev, sočasnost bivanja naših največjih sinov Jurija in Janeza s slikarji Franketom, Ažbetom, Ksaverjem Zajcem, Tavčarjem ... Spoznaval sem razrast vejevja njunega bratranca Ivana, ki se nadaljuje v Mirku in Vladimirju. Pa ponovno Dovjakovih, predvsem Iveta in potem Maje. Hkrati so se rojevali novi poljanski ustvarjalci Frlc, Ramoveš, Sitar, Tina Dobrajc ... ni konca.

Povezoval in spremljal sem v svoji glavi sledi njihovih del. Oltarje Šubicev – Štefana, Janeza st., Gregorja, Tineta, slike in freske Jurija in Janeza, Alojza, Ivana, Iveta in Maje v poljanskih in slovenskih cerkvah, slike v glavnih slovenskih galerijah, Narodni in Moderni, kaj slike, cele sobe, javne poslikave v Pragi, Atenah, Kaiserslauternu, Shrewsburyju in še kje, javne postavitve in skulpture po Dubaju, Kitajski, Vatikanu, Madžarski, Gorenji vasi, Japonski, Škofji Loki ... Za naštevanje čisto preveč, ker si nihče tega ne more zapomniti.

Poljance med seboj sem tako raje povezal z dialogi, razgovarjanjem med Jurijem Šubicem in Ivanom Tavčarjem leta 1881, ko slika njegov portret, razpredanje

po premieri Šarucove slive v povezavi s Tavčarjem leta 1981 med mano in Ivetom, ko pripravlja osnutek za fresko v poljanski šoli in danes po-in-med koroškem letu 2021, ko svoje poglede in poljanski ustvarjalni tok doživljata v pogovoru Maja Šubic, po ilustraciji Visoške kronike, in Metod Frlc. Tako si vsaj jaz predstavljam, da bi oni govorili, ni pa to njihova beseda, da jih kdo ne bo potegnil zanje. Vsa odgovornost je moja.

Predstavo po teh dialogih, ki jo bomo Poljanci v KD dr. Ivan Tavčar pripravili za jesen, ko upamo, da bo dovolj cepljenih, da bodo lahko napolnili dvorano, bomo posvetili naši umetniški moči, ki kraju daje pečat in moč. Napovednik v novo igro pa bo velika retrospektivna razstava reprodukcij najboljših (po naših skromnih ocenah) del ustvarjalcev, rojenih v Poljanah. Pa poiščimo kraj v Sloveniji, ki se z nami lahko kosa!

Tako jemljem obletnice. Upam, da si bomo skupaj naredili eno lepo leto pričakovanja, leto nečesa več, leto, ko bomo svoje korenine in njihovo prepletanje spoznali globlje in svoje veje in liste videli v gozdu poljanskega, slovenskega, evropskega in svetovnega umetnostnega toka, ki nam življenje in sobivanje v času ekstremnega egoizma in nacionalizma, trampizma in drugih, tudi naših izmov, lahko spet naredi osvobajajoče in sproščujoče. Medrug Polanci.

i

Nagrajena miza Antona Kosmača

Zavod Big, ustanovitelj platforme BigSEE, sistematično raziskuje in nagrajuje kakovostno arhitekturno in oblikovalsko produkcijo iz Slovenije in jugovzhodne Evrope. V kategoriji Big see wood awards (nagrade za področje inovativnega lesarstva) je bila nagrajena miza, izdelana iz izbranega rustikalnega hrastovega lesa, ki jo je izdelal Anton Kosmač. "Mizo je naročila slovenska akademska slikarka, saj nikakor ni našla mize, ki bi ustrezala njenim željam. Želela je mizo iz hrastovega lesa. Povedala je približne dimenzije ter kakšna naj bo videti," je pojasnil Anton Kosmač, ki je detajle nato dodal sam. Miza je posebna zaradi lesene vezi na podnožju in predalih, ki ji dajejo trdnost in estetsko dovršenost. "Glede na to, da je miza morala biti sodobna, sem izbral predele, narejene na vidni zobati spoj in odpiranje na pritisk." Za mizo, ki jo je izdelal v drugi polovici lanskega leta, je porabil teden dni. Izjemno zahtevni za izdelavo so leseni vezni elementi, nekateri so vidni, drugi skriti. Zaradi njih je izdelek poseben in zlahka preživi več generacij. "V velik ponos mi je, da je bila moja miza izbrana v konkurenci 21 držav – s strani elitne mednarodne žirije oblikovalcev in arhitektov," iskreno pove nekdanji maratonec, ki se je na takšen razpis prijavil prvič in brez vseh pričakovanj. "Nagrada je potrditev prepoznavnosti in kakovosti mojih izdelkov." L. R.

Čas epidemije tudi priložnost za razmislek

Če se nevarnosti zavedamo, lahko storimo marsikaj dobrega – za okolje, zase in za druge.

Bernarda Pintar

Čas epidemije, izmenjujočega se zaprtja in odprtja javnega življenja kljub naveličanosti vseh nas kljub temu lahko ponuja tudi priložnosti za razmislek o stvareh, za katere navadno nimamo dovolj časa – ali pa tako le mislimo. Okolje, pomen čiste vode, odnos do hrane, skrb za lastno telesno in duševno zdravje ter za soljudi – vse to so teme, na katere bi morali misliti večkrat, ne glede na to, ali živimo v času epidemije ali ne.

Nevarnosti so prisotne na vseh področjih življenja, vendar je pomembno, da jih prepoznamo in ravnamo tako, da nas čim manj oziroma sploh ne ogrožajo. V šoli otroke k takšnemu razmišljanju in delovanju spodbujajo številni svetovni dnevi in projekti, ki poudarjajo različna področja.

Kaj nam pomeni voda

Dvaindvajseti marec je svetovni dan vode. Pomena pitne vode se vedno bolj zavedamo, čeprav jo imamo pogosto za samozemno dobrino. Pa veste, da je le 0,007 odstotka vse vode na našem planetu na voljo za pitje? Na milijone ljudi po svetu živi z manj kot desetimi litri vode na dan, medtem ko povprečen Slovenec na dan porabi 150 litrov vode.

Da imamo srečo, ker je na področju, kjer živimo, za zdaj vode še dovolj, se zavedajo tudi učenci. Ob letošnjem svetovnem

Zmagovalna fotografija natečaja Voda – Kaj mi pomeni? FOTO: TADEJA OSREDKAR

dnevu vode smo za učence osmega in devetega razreda organizirali fotonatečaj. Najboljšo fotografijo je posnela Tadeja Osredkar, nagrajeni pa so bili še Lenart Justin, Jerca Kos, Luka Možina in Anže Pintar.

Varovanje okolja

Otroci vedo tudi, da smo za naš planet odgovorni prav vsi. Svetovni dan zdravja in svetovni dan Zemlje so v aprilu učenci razredne stopnje povezali s temo varovanja okolja. Ker so se ponovno šolali na daljavo, so v okolici svojega doma izvedli očiščevalno akcijo. Zanj so navdušili tudi svoje domače in se skupaj odpravili v naravo. Poiskali so divja odlagališča ali pa samo odpadke ob poti ali potoku, ki jih brezvestni obiskovalci odvžejo. Njihove vreče so se prav hitro napolnile.

Čas za zdravje je čas za nas

Je projekt Zdrave šole, ki ponuja tudi izziv v ustvarjalnem pisanju – tokrat v pisanju haikujev na temo zdravja in koronavirusa. Haiku je japonska pesniška oblika, ki obsega sedemnajst zlogov. Prvi in tretji verz imata po pet zlogov, drugi sedem. Nastali so izvirni, domiselni, tudi zabavni haikui, učenci pa so se izurili za prave mojstre v pisanju te zanimive pesniške oblike.

Doma smo bili,

po Vibru se srečali
in se smejali.

Težko je bilo

za računalnikom bit',
vsak dan se učit'.

Zdaj v šoli smo spet,
pesmice pišemo vsi,
dobro se nam zdi.

Ana in Lejla Vita

Svetovni dan maternega jezika

Enaindvajsetega februarja obeležujemo svetovni dan maternega jezika. To je naš prvi jezik – tisti, ki se ga naučimo, ne da bi se tega sploh zavedali; tisti, v katerem razmišljamo in se v njem najlažje izražamo; tisti, v katerem sanjamo. Omogoča nam neskončno ustvarjalnosti, kar so dokazali četrto- in petošolci s svojimi najlepšimi besedami, oblikovanimi v cvet, in zgodbami na P. V 6. b razredu je učenec, čigar materni jezik je albanščina. Ob dnevu maternega jezika so zato pri uri

oddelčne skupnosti vsi skupaj izdelali slovensko-albanski slovarček. Učili so se izgovarjave albanskih besed in ugotovili, da se jezika zelo razlikujeta. Za trenutek so stopili v čevlje sošolca in videli, kako se lahko kot tujci počutimo v razredu.

Moder stol – nekdo misli nate

V vsakodnevem vrvežu in naglici se pogosto ne znamo ustaviti niti takrat, ko bi bilo nujno! Moder stol, projekt OŠ Maksa Pleteršnika, v katerem sodelujemo, nas opozarja prav na to: da si je treba vzeti čas zase in soljudi ter skupaj kaj narediti. Postavljanje stolov na javna mesta ima, kot pravijo, več pomenov: stoli nevsiljivo ustavljajo hitenje, nudijo možnost počitka, premisleka in hkrati s svojimi angažiranimi in humanimi sporočili delujejo kot medij. Učiteljica Mihaela Žakelj Ogrin je usmeritve projekta združila s cilji pri likovnem pouku in nastali so domiselni mini stoli, opremljeni z navdihujočimi mislimi za vsak dan.

Pasti interneta

V okviru Programa NEON so se četrtošolci na delavnicah učili prepoznavati spletno nasilje in tudi spolno nadlegovanje. Večina naših četrtošolcev lahko dostopa do interneta, več kot polovica jih ima tudi že lastni pametni telefon. Opažamo, da se desetletniki na spletu obnašajo zelo naivno, so preveč zaupljivi, zato nujno potrebujejo nazoren prikaz, kaj vse se jim lahko zgodi in kako v takšnem primeru ravnati. Program NEON učence opremi z informacijami, kako lahko ravnajo. Na delavnicah tudi nenehno poudarjamo, kako zelo pomembno je, da o neprijetni izkušnji povedo odrasli osebi, ki ji zaupajo, in jo prosijo za pomoč.

Lažne novice

Nevarnost za mlade predstavljajo tudi lažne novice, ki se širijo kot epidemija. Tudi na tem področju je potrebno izobraževanje tako za otroke kot za odrasle. S tem namenom je delavnico o prepoznavanju, nevarnosti in posledicah širjenja lažnih novic za skupino učencev vodila dr. Sonja Merljak, novinarka in urednica Časorisa, prvega spletnega časopisa za otroke. Učenci so iz prve roke izvedeli, kako lažne novice nastanejo, kako se širijo in na kaj vse lahko vplivajo. Le če jih prepoznamo, nam ne morejo škoditi.

Mariji Knafelj bronasti znak

Med 251 posamezniki in organizacijami, ki so prejeli priznanja ob letošnjem dnevu Civilne zaščite, je tudi predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa Gorenja vas. Podelili so ji bronasti znak Civilne zaščite.

Simon Šubic

"Priznanje Civilne zaščite jemljem kot nekakšno pohvalo, pozornost. Sama sicer ne maram ravno takih stvari, raje se posvečam temu, da za pomoči potrebne naredim vse, kar je v moji moči," je ob prejemu bronastega znaka dejala Marija Knafelj, od leta 2009 naprej predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa (KORK) Gorenja vas, ki deluje na območju krajevnih skupnosti Gorenja vas, Hota-vlje, Lučine in Trebija. V obrazložitvi so zapisali, da je njena izrazita in globoka humana zavest veliko pripomogla k večjemu razvoju, organiziranju in delovanju RK v Gorenji vasi in širše. "Je prostovoljka v pravem pomenu," so poudarili. V letu 2010 je bila izvoljena v območni odbor Območnega združenja RK Škofja Loka, kjer deluje tudi kot članica komisije za humanitarno pomoč ljudem v stiski ali ob naravnih in drugih nesrečah. "Vsa ta

leta nesebično nudi pomoč ob poplavih, požarih, ob žledu in drugih nesrečah. Ob vsaki nesreči takoj gre na teren in preveri, kaj kdo potrebuje. Ljudem pomaga z nasveti, kje lahko uveljavijo kakšno pomoč, jim pomaga pri izpolnjevanju vlog za dodelitev pomoči. Prav tako ji ni težko organizirati akcije za pomoč ljudem in obenem tudi sami zavihati rokavov ob odpravi posledic take ali drugačne naravne nesreče," so poudarili v Območnem združenju RK Škofja Loka.

Marija je tudi v času epidemije pomagala starejšim občanom s prevozi na razne zdravstvene preglede, jim vozila hrano iz trgovine in jih obiskovala, če so bili bolni. Z vsemi skupinami starejših je imela stalne stike in jih obveščala o preventivnih ukrepih v sodelovanju s Civilno zaščito Občine Gorenja vas - Poljane. "V naši občini je kar nekaj starejših občanov, ki so v stiski, ki imajo zelo nizke prihodke ali pa so bolni in sami, tako da

Marija Knafelj FOTO: VITO DEBELAK

se nimajo na nikogar obrniti za pomoč," je pojasnila.

Pred epidemijo je redno organizirala razna zdravstvena predavanja ali poučne delavnice. Zelo dobro sodeluje z Občino Gorenja vas - Poljane, Centrom za socialno delo Škofja Loka, Karitasom in drugimi organizacijami na področju humanitarnega dela. Skupaj s KORK Poljane redno enkrat letno organizirajo krvodajalsko akcijo v Gorenji vasi ali v Poljanah.

Marija je tudi voditeljica skupine starejših za samopomoč Frklje.

Nalezimo se dobrih navad – cepimo se

Epidemija covid-19 je povzročila eno največjih kriz v zadnjem stoletju, ki je korenito spremenila naša življenja, in učinkovita cepiva so v tem trenutku edino realno upanje, da se epidemija ne bo ponovila tudi v naslednji hladni sezoni.

K preprečevanju širjenja virusa lahko pomembno prispeva vsak od nas. Pri tem je najpomembnejše, da upoštevamo priporočena zaščitna ravnanja: vzdržujemo medosebno razdaljo vsaj dva metra, pravilno nosimo masko, skrbimo za higieno rok, zmanjšamo medosebne stike z drugimi in v primeru bolezni ostanemo doma. Najučinkovitejši ukrep za zaščito našega zdravja in zdravja naših bližnjih pa je cepljenje, ki predstavlja najboljšo zaščito pred boleznijo ter težavami, tveganji in posledicami, ki jih prinaša covid-19.

Okuži se lahko vsakdo od nas

Z novim koronavirusom se lahko okuži vsak, tako starejši kot tudi mlajši, izkušnje pa kažejo, da imajo težji potek bolezni starejše osebe in osebe s kroničnimi obolenji, kot so kronične bolezni dihal,

sladkorna bolezen, srčno-žilne bolezni, rak in podobno. Med skupinami, ki jim Svetovna zdravstvena organizacija in Centri za nadzor bolezni še posebno priporočajo cepljenje, so zato tudi kronični bolniki in starejši od šestdeset let, ki predstavljajo več kot trideset odstotkov vseh okuženih v Sloveniji.

Varnost in učinkovitost cepiv

Skrb glede varnosti in učinkovitosti cepiv je odveč. Vsa cepiva morajo namreč skozi enake, točno določene postopke testiranja in ocenjevanja, kjer se preverja njihova učinkovitost in varnost. Cepiva proti covidu-19 so bila preizkušena v kliničnih testiranjih, v katerih je sodelovalo več deset tisoč ljudi, in čeprav je bila časovnica strnjena, so upoštevali vse pomembne vmesne korake.

Zaščitimo sebe in druge

Odločitev za cepljenje proti covidu-19 je vsekakor v rokah vsakega posameznika, odgovornost do drugih pa je v rokah nas vseh. Ne pozabimo, da je cepljenje proti covidu-19 tudi izkaz odgovornosti do tistih, ki so lahko krhkega zdravja in podvrženi resnim zapletom. Ko bomo na vrsti, se torej cepimo. S tem namreč izkazujemo skrb zase in za vse okoli nas.

Pomembno je namreč, da za uspešno obvladovanje epidemije stopimo skupaj. Zato se čim prej nalezimo dobrih navad in se cepimo v čim večjem številu.

Dodatne informacije o cepivih in cepljenju lahko najdete tudi na posebni spletni strani Nacionalnega inštituta za zdravje www.cepimose.si.

Hvaležna za vsako stranko posebej

Roman in Katarina Bogataj z Gorenjega Brda gospodarita na več kot trideset hektarjev veliki kmetiji. Z dopolnilno dejavnostjo, predelavo mleka v mlečne izdelke in peko piškotov in potic, sta se začela ukvarjati že Romanova starša, Marija in Milan.

Damjana Peternelj

Roman, po izobrazbi avtomehanik, je kmetijo prevzel po očetovi smrti leta 2004, Katarina, ki se je priselila leta 2010, pa je doma ostala dve leti zatem. Po pridobljeni izobrazbi na upravni fakulteti je bila zaposlena v vrtcu. Ko je zbolela tašča in je imel drugi sin le tri mesece, je prevzela vodenje sirarne.

"Dela ne zmanjka," priznata oba. "Po- leg svoje zemlje imamo v najemu kar nekaj travnikov, redimo sedemdeset glav govedi, od tega od petintrideset do štirideset molznic, zraven pa še prašiče in kokoši." Vstajata kmalu po peti uri zjutraj, zaključujeta pozno zvečer. "Delo imamo porazdeljeno, Marija peče piškote in poti- ce, Roman je zadolžen za kmetovanje, jaz delam v sirarni," pojasni Katarina, ki ravno v "enem šihu" predela mleko v sir, preden ga pred zorenjem da še v slanico.

V delu na kmetiji vidita več prednosti kot slabosti. "Delava skupaj, vidiva se več, kot če bi bila zaposlena drugje, otroci lahko ostanejo doma, če so bolni, lažje jih razvo- ziva na interesne dejavnosti. Je pa res, da je to služba za 24 ur na dan in sedem dni v tednu, dopusta skorajda ni."

Petelinovi: Katarina in Roman s svojimi štirimi fanti in mamo Marijo

Največ povpraševanja po Tinčku

Osrednjo dejavnost predstavlja predelava mleka v mlečne izdelke. Z dejavnostjo je začela Marija, ki se je izobraževala v tujini in izdelovala predvsem sire. Sedaj na me- sec predelajo približno 25 tisoč litrov krav- jega mleka. Izdelujejo poltrdi sir Tinček, ki je najbolj poznan in najbolje prodajan, tudi takega z dodatki (drobnjakom, poprom, česnom, čilijem, tartufi), pa sir Dimko, beli sir, sir za žar ter poltrdi kozji sir – za izdelavo tega mleko odkupujejo.

Katarina je ponudbo dopolnila še z jogurti, izdeluje enajst različnih vrst probiotičnih jogurtov, grški jogurt in surovo maslo. Za vse izdelke imajo svojo lastno recepturo. Večino prodajajo po različnih trgovinah v Ljubljani, njeni okolici in po Gorenjskem, kjer so prisotni na treh sobotnih tržnicah: v Škofji Loki, Žireh in na Vrhniki, poznani so tudi v sosednjih Avstriji in Italiji. Srčiko poslovanja predstavlja njihova lastna trgovina Tinček na Trati v Škofji Loki, kjer poleg mlečnih in pekovskih izdel- kov prodajajo še suhomesnate izdelke: salame, klobase ter ostalo suho meso, ki ga iz mesa doma vzrejenih živali predela Roman, v ponudbi pa so tudi izdelki in pridelki drugih slovenskih proizvajalcev.

Nazaj k sonaravnemu kmetovanju

Pojasnita, da že od vsega začetka izdelu- jejo povsem naravne izdelke brez dodat-

kov. Zavezana sta sonaravnemu kmeto- vanju, zato zelo skrbita za zdravje živali na kmetiji. Površin ne gnojita z umetnimi gnojili, govedo pa je večino časa na paši. Zaupata v poštenost in korektnost do strank in poslovnih partnerjev. "Zadovolj- stvo stranke je največje plačilo za izdelek, ki ga narediš. Hvaležna sva za vsako našo stranko posebej, zaradi katerih naša kmetija raste in se večja še naprej." Po vseh njihovih izdelkih je bilo med krizo zaradi koronavirusa povpraševanja več. Tudi v prihodnje si bosta prizadevala obdržati visoko raven kakovosti, ponudbo pa še dopolniti.

Z novo sirarno v nove izzive

Zadnji dve leti so gradili novo sirarno na površini 350 kvadratnih metrov, v katero se bodo selili v mesecu dni. "Zelo se vese- limo novih prostorov, saj smo v trenutnih kar zelo utesnjeni," priznata. Skupaj z novo opremo ter ogrevanjem na lesno biomaso ti pomenijo za mlada kmetoval- ca prihranek tako v denarju kot času. "Ra- čunam, da bom v sirarni do tri ure manj," olajšano povzame Katarina, ki skupaj z Romanom na Gorenjem Brdu ustvarja temelje za boljšo prihodnost vseh družin- skih članov kmetije Par Petelin, predvsem njunih štirih fantov: desetletnega Jošta, osemletnega Tevža, petletnega Nika in enoinpolletnega Urha.

Izdelki kmetije Par Petelin

FOTO: ARHIV KMETIJE PAR PETELIN

Gostovanje v oddaji Na lepše

Sončen in tople marec je v našo dolino privabil ekipo ustvarjalcev oddaje RTV Slovenija Na lepše, ki je želela občinstvu predstaviti Poljansko dolino, novo dobitnico zelenega okoljskega znaka Slovenia Green Destination Gold.

Jera Miklavčič

Snemalni dan, ki je kot rezultat prinesel prispevek v oddaji, ki se je na RTV SLO 1 predvajala 26. marca, je bil pester. Ekipo se je najprej kar nekaj časa zadržala na Domačiji doživetij Tešnak na Hotaljih, kjer sta jih toplo sprejela zakonca Kavčič in postregla z odličnimi, sezonsko obarvanimi dobrotami iz domače kuhinje. Marjeta Kavčič je med letošnjo zimo ustvarila inovativen paket za družine in ga predstavila tudi v prispevku.

Naslednji postanek v Šubičevi hiši je bil namenjen ogledu muzejske zbirke in predstavitvi rodbine Šubic, še posebej bratov Janeza in Jurija. Na Dvorcu Visoko je vodja Kavarne Visoko Martina Ambrožič Tušar predstavila terjak, ljudsko zdravilo,

značilno za hribe pod Blegošem, ki ga je pripravila kar v črni kuhinji – pravzaprav je to kuhinja z napo, kot obrazložijo v Loškem muzeju – in buhtlje z lokalno pridelano marmelado "posebnih sort" lokalnega ponudnika, brez katerih na Dvorcu Visoko pač ne gre. Župan Milan Čadež je voditeljico Mojco Mavec popeljal skozi muzejsko zbirko Visoška domačija pripoveduje in ogled zaključil z degustacijo hišnih koktajlov Cvetje v jeseni in Visoška kronika.

Snemalna ekipa se je nato prestavila na končno lokacijo, v Javorje, kjer si je ogledala 4920 gramov težak meteorit, ki je ga 5. novembra 2009 našel Mirko Štibelj. Za zaključek snemalnega dne pa je med plesom posameznih snežink Tone Debeljak predstavil še dobro obiskano

Utrinek s snemanja oddaje Na lepše

pohodno pot občine Gorenja vas - Poljane in morda navdušil tudi pohodnike drugih delov Slovenije, da se naučijo zelenih razgledov Poljanske doline. Prispevek je v pičlih sedmih minutah predstavil nekaj utrinkov iz doline in okolice. Pridobljeni zeleni znak pa naj bo vsem prebivalcem in obiskovalcem Poljanske doline v potrditev in opomin, da je le trajnostna usmerjenost tista, ki bo ohranila našo zeleno dolino zeleno za nas in tudi za zanamce.

Začetek obnove gozdne učne poti

Kot simbolni začetek fizične obnove gozdne učne poti je pretekli petek pri Dvorcu Visoko, točneje ob Tavčarjevi grobnici, s predstavniki Družbe slovenski državni gozdovi (SiDG), Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), Občine Gorenja vas - Poljane in Zavoda Poljanska dolina potekalo promocijsko sajenje dreves.

Jera Miklavčič

Gorenjska banka je z donacijo sredstev Zavodu za gozdove Slovenije omogočila obnovo Gozdne učne poti Visoko, ki bo, kot je povedal župan Milan Čadež, vključena tudi v vsebino ponudbe Dvorca Visoko. Hkrati donacija omogoča razvoj spletne aplikacije za raziskovanje gozdnih učnih poti po vsej Sloveniji. Po besedah Martina Umka, predstavnika ZGS (OE Kranj), gozdna učna pot je in bo namenjena prav vsem obiskovalcem, ciljna skupina pa so vsekakor mladina ter vrtčevski in osnovnošolski otroci, ki bodo v prihodnosti skrbeli za ohranjanje narave. S svojo vsebino pot že dolgo opozarja na pomen gozda, rastlin in živali, sožitje človeka z naravo in na lokalne gozdne posebnosti.

Pot bo potekala po dveh trasah – krajši, dolgi kilometer, in daljši, ki bo dolga dva kilometra. Na poti bodo informativne table obiskovalce opozarjale na zanimivosti na posameznih lokacijah.

Promocijsko sajenje dreves na Visokem FOTO: GORAZD KAVČIČ

Posebno vrednost jim bodo dodale čudovite karikature domačega karikaturista Borisa Oblaka, ki je s karikaturami oplemenitil tudi že krajšo tematsko pot po Rupnikovi liniji. Obiskovalci, ki bodo želeli izvedeti še več, pa se bodo razveselili QR-kod. Poskrbljeno bo tudi za strokovno vodene ogleda. Predstavniki so na promocijski sadnji zasadili kar 36 sadik enajstih različnih drevesnih vrst, med drugim tise, bodike, oreha, češnje, lesnike ipd., in ene grmovnice, ki so, kot je povedal revirni gozdar Primož Kalan, na tak ali drugačen način povezane z območjem Visokega. Predstavniki SiDG Branko Štunf, vodja PE Ljubljana, pa je poudaril, da pestrost posajenih dreves predstavlja pestrost slovenskih gozdov, ki jo želimo ohranjati in prenašati naslednjim rodovom. Zato je nujno okrepiti zavedanje, da je za ohranjanje stabilnosti in pestrosti gozdov treba gospodariti sonaravno.

Izjemnima skakalkama čestital tudi župan

"Veliki kristalni globus je bil težko prigarano," se zaveda Nika Križnar, ki je postala najboljša skakalka minule zime. V torek je bila skupaj s svetovno prvakinja Emo Klinec na sprejemu pri županu.

Župan Milan Čadež je sprejel skakalni junakinji sezone. Od leve proti desni: Milan Čadež, podžupan Anton Debeljak, Ema Klinec, Nika Križnar in trener Zoran Zupančič.

Maja Bertoneclj, foto: Gorazd Kavčič

Sezona svetovnega pokala v smučarskih skokih za ženske se je razpletla z zgodovinskim uspehom. Nika Križnar je postala prva slovenska skakalka z osvojenim velikim kristalnim globusom. Boj za skupno zmago je bil napet vse do zadnje tekme, vse do zadnjega skoka. V seštevku je bila na koncu boljša od Japonke Sare Takanaši in Avstrijke Sare Marite Kramer.

Globus je bil težko prigarano

Križnarjeva je v sezoni dosegla svojo prvo posamično zmago v svetovnem pokalu, bila je zraven tudi pri prvi slovenski ekipni zmagi na domačem Ljubnem, s svetovnega prvenstva ima bronasto posamično in ekipno srebrno medaljo. "Najpomembnejši je zame veliki kristalni globus. V njem so prikazani konstantni skoki. Da ga osvojiš, moraš biti na res visokem nivoju skozi celotno sezono. Vsaka tekma svetovnega pokala je bila pomembna. Tudi če bi postala svetovna prvakinja, bi mi veliki kristalni globus pomenil več. Bil je težko prigarano. V njem je veliko kapelj znoja. V telovadnici smo delali za to, da so bili skoki nato lahko na visokem nivoju, da je bila telesna teža pravilna in konstantna. Imela sem vso podporo celotne ekipe, od trenerja Zorana Zupančiča naprej, ki je bil že moj prvi trener, ko sem začela skakati v SSK Žiri. Vedno je verjel vame, da bo prišel dan moje prve zmage in nadaljnjih

uspehov. Dal je maksimum, vsi treningi, ki jih je sestavil, niso bili zaman. Najpomembnejša pa je družina, ki me ves čas podpira, fant in sponzorji," je povedala športnica iz Delnic, ki zadnja leta živi pri fantu Aljažu Vodanu, nekdanjem skakalcu, na Mlaki pri Kranju.

Kot je dejala, je uresničila sanje, ob tem pa poudarila delo celotne ekipe. Slovenke so bile v pokalu narodov do zadnjega v boju za skupno zmago, na koncu pa so osvojile drugo mesto. "Leto ali dve nazaj si nismo predstavljali, da bomo tudi v pokalu narodov tako visoko. Glede na vse, kar se je dogajalo v sezoni, bi si zaslužile zmago. Upam, da nam to uspe v prihodnji sezoni. Že letošnja pa je bila zelo lepa. Veliko smo jokali: ko nam je šlo in ko nam ni," je še povedala Križnarjeva, ki jo sedaj čaka nekaj premora, nato pa začetek priprav na novo sezono. Cilji ostajajo visoki: "Znova osvojiti veliki kristalni globus.

Nekateri pravijo, da ko je cilj izpolnjen, si zadaš druge. Mene še bolj motivira, da mi neki že doseženi cilj uspe ponoviti. Če je uspelo Primožu Peterki, zakaj ne bi tudi meni? Poleg tega so tudi še drugi cilji. Medaljo bi rada osvojila na olimpijskih igrah, ni pomembno, kakšne barve, manjka mi še najpomembnejša zvezdica s svetovnega prvenstva, medalja, ki se najbolj sveti. Morda pa bo to na domačem svetovnem prvenstvu v Planici. Cilji se dopolnjujejo, nadgrajujejo in tako je prav. Ko dosežeš takšen rezultat, dobiš

še dodatno motivacijo. Še naprej se bom trudila." Eden izmed njenih ciljev je tudi skočiti na letalnici in preleteti fantov osebni rekord, ki je pri 217,5 metra.

Ema bo vse naredila za vrhunsko sezono

Izjemna sezona je tudi za Emo Klinec, svetovno prvakinja z male skakalnice in članico srebrne ekipe. "Sezona je bila res zelo naporna. Po svetovnem prvenstvu sem malce popustila. Morda tudi zato, ker v skupnem seštevku svetovnega pokala niti nisem bila v igri za najvišja mesta. Glede vsega drugega pred tem pa sem bila res osredotočena. Tudi ko sem bila po izredno dobri formi pred začetkom sezone zaradi novega koronavirusa prisiljena ostati doma, sem bila odločena, da bo to vse ostalo v meni. V bistvu sem tempirala formo na posamično tekmo v Oberstdorfu. Vesela sem, da sem tudi sama sebi dokazala, da se to da. Za naprej želim že poleti trdo prijeti za delo in svojo konstantnost dvigniti na tako raven, da bo sezona od prve do zadnje tekme izpeljana z vrhunskimi rezultati. Najprej to velja že za samo telesno pripravo in potem za vse ostalo, kar potrebuje skakalka, da se lahko bori za veliki globus," je misli po koncu sezone strnila Ema Klinec iz Poljan.

Obe skakalni junakinji sezone je v torek sprejel in jima čestital tudi Milan Čadež, župan Občine Gorenja vas - Poljane. Na občini so zelo ponosni nanju, prav tako kot tudi v SSK Žiri, katerega članici sta.

Ukvarja se tudi z raziskovanjem koronavirusov

Ajda Rojc z Dolenje Dobrave se je pred dvema letoma preselila v Kalifornijo, kjer je kot raziskovalka zaposlena na Univerzi Kalifornije (University of California, San Francisco – UCSF).

Mateja Rant

"Velikokrat slišimo, da nas potovanja bogatijo, učijo o različnih kulturah in navedbah ter nam širijo obzorja. Tudi sama sem vedno rada počitnikovala zunaj Slovenije, ampak selitve v tujino nisem imela v načrtu," priznava Ajda Rojc in ob tem poudari: "Vendar v življenju pogosto ne moremo nadzorovati, kam bo zavila naša pot, saj je potek odvisen od mnogih dejavnikov in preprek, ki se nam nepričakovano zgodijo." V Kalifornijo jo je vodila tudi ljubezen – tako je namreč lahko skupaj s svojim fantom Gregorjem Lučičem, s katerim sta se spoznala pred desetimi leti v Franciji in vse do njene selitve v Kalifornijo zvezo vzdrževala na daljavo.

Po končani gimnaziji, odkrito prizna, ni točno vedela, kam naprej. "Izbirala sem med medicino, biologijo, fizioterapijo, biotehnologijo in farmacijo. Po obiskih vseh fakultet sem bila še bolj zmedena. Na srečo je med razredno uro eden od sošolcev delil z razredom, da se bo vpisal na biokemijo." Takrat je namreč prvič slišala za ta študij in se potem na spletu natančneje pozanimala, kaj sploh je biokemija. Ugotovila je, da predstavlja idealno mešanico vseh naravoslovnih ved, kar ji je kot navdušenki nad znanostjo nadvse ustrezalo. "Preskok iz srednje šole na fakulteto je bil velik; naenkrat ni bilo veliko podpore profesorjev, vsa literatura je bila v angleščini in predvsem – bilo je je ogromno." Na srečo, pravi, ji je "zapolnjen urnik v osnovni in srednji šoli pomagal pri organizaciji in optimizaciji časa in dela". Plezanje – bila je tudi članica slovenske mladinske reprezentance – jo je tudi naučilo, da se s trudom in treningom daleč pride. Po končanem dodiplomskem študiju se je vpisala še na magisterij, prav tako iz biokemije. Že med magisterijem se je podala na študij tudi v tujino, in sicer na izmenjavo na Univerzo v Uppsali na Švedskem. Ker je želela pridobiti čim več izkušenj še iz drugih laboratorijev, se je prijavila še na izmenjavo v okviru Ameriško-slovenske izobraževalne fundacije ASEF (American Slovenian Education Foundation). "To je izmenjava za nadarjene študente, ki omogoči desettedensko izobraževanje Slovencev v tujini. Prijavila sem se na Univerzo v Kaliforniji v San

Gregor Lučič in Ajda Rojc FOTO: OSEBNI ARHIV

Franciscu (UCSF), kjer sem bila prek poletja del skupine, ki raziskuje virus HIV." Po končanem magisteriju je prvo službo našla v Leku v Ljubljani na oddelku za kontrolo kakovosti. "Ker nisem imela nobenih izkušenj s področja farmacije in industrije, je bila to zame zelo drugačna izkušnja, polna izzivov in trdega dela, skozi katero sem se veliko naučila in ugotovila, da si želim kariero nadaljevati v raziskovalnem svetu s področja biokemije, kar sem študirala, in ne v industriji." Ker je bila njena velika želja, da bi lahko živela skupaj s svojim fantom, se je prijavila na različne raziskovalne pozicije v San Franciscu. Priložnost se ji je ponudila na univerzi UCSF, na kateri je izkušnje pridobivala že v času magistrskega študija. Znotraj večjega laboratorija je bila sprva del ekipe, ki se je ukvarjala z raziskovanjem raka na dojkah, ob lanski karanteni pa se je po mesecu dni dela od doma pridružila ekipi, ki se je ukvarjala z raziskovanjem koronavirusov, specifično SARS-CoV-2. Pri tem so prišli do rezultatov, zaradi katerih je njihov laboratorij postal tudi mednarodno prepoznaven. "Virusi se, ko nas okužijo, v telesu povežejo z različnimi proteini – mi pa smo ugotovili, kje točno te interakcije potekajo

in za katere od teh interakcij že obstajajo odobrena zdravila, ki jih uporabljamo pri zdravljenju drugih bolezni in bi jih lahko uporabili za zdravljenje covid-19. Že potrjenim zdravilom smo zgolj dali novo uporabo." Sama je imela nalogo razviti model diferenciranih epitelijskih celic, ki bi ga lahko uporabili za preučevanje obnašanja koronavirusov v našem telesu. Kot poudarja Ajda Rojc, so koronavirusi ves čas med nami, saj povzročajo tudi različna prehladna obolenja, vsake toliko časa pa pride do mutacije, ki privede tudi do take pandemije, s kakršno se srečujemo ta čas. "Znanstveniki poskušamo razumeti, kaj povzroča, da so nekateri virusi tako močni, in kako bi to prestregli." Virus se namreč po njenih besedah ves čas spreminja. "Več ljudi, ko jih okuži, več možnosti ima, da se spremeni v več možnih smereh. V idealnem svetu bi bilo najbolje, da bi virusu takoj preprečili, da bi se širil." Ob tem opozarja, da ima lahko SARS-CoV2 številne neželene posledice, zato se ji zdi pomembno, da smo previdni. Sama je vedno pripravljena prisluhniti pomislekom glede cepiv in se trudi ljudem razložiti, zakaj je cepljenje pomembno: "Cepimo se ne samo zato, da zaščitimo sebe, ampak tudi vse ljudi okrog sebe."

Zakaj v digitalni dobi sploh še brati tiskane knjige

(Povzeto po knjigi Berem, da se poberem – Miha Kovač) – Ali ima branje knjig sploh še smisel? Petdeset let nazaj si takšnega vprašanja ne bi postavil nihče. Knjiga je bila ena od temeljnih orodij za pripovedovanje zgodb in s tem virov zabave ter osrednje orodje za hranjenje in prenos znanja.

Bernarda Buh

Z vdorom zaslonih medijev so se stvari spremenile. Dejstvo je, da so od sredine 20. stoletja ljudje vedno več časa namenili sedenju pred televizijskimi zasloni. Vendar zaradi večje vključenosti v izobraževanje in višjega življenjskega standarda to na prodajo knjig ni bistveno vplivalo. Bistven obrat pri odnosu do branja se je zgodil s prihodom osebnih in prenosnih računalnikov ter nato tablic in predvsem pametnih telefonov. Ta univerzalna naprava v žepnem formatu je pogoltnila vse druge. In nastali so številni novi mediji. Ljudje imamo le 24 ur v dnevu in v tem času je knjiga zaradi teh izgubila pomemben del pozornosti. Zakaj torej brati knjige? Nekaj namigov.

1. Če znaš dobro brati, vidiš in slišiš več: Ljudem, ki slabo berejo, črkovanje zapolni vse tiste miselne kapacitete, ki bi jih lahko porabili za razumevanje prebranega. Tisti, ki veliko berejo, berejo avtomatično, brez črkovanja, s čimer sprostijo miselne kapacitete za razumevanje prebranega. Zato: več ko beremo, lažje razumemo tisto, kar preberemo.

2. Če bereš, poznaš več besed, zato lahko razmišljaš o več rečeh: Nekateri raziskave kažejo, da zadošča že, da ne razumemo treh odstotkov besed v besedilu in posledično ne razumemo celotnega besedila. Ko beremo besedila, v katerih srečujemo nove besede, besedne zveze in miselne povezave, si širimo in poglobljamo besedišče. Nove besede z novimi pomeni in nove miselne povezave so osnovni pogoj za ustvarjalno mišljenje. Globoko branje je zato vadba za mišljenje.

3. Če daljša besedila bereš na papirju, jih razumeš bolje, kot če jih bereš na zaslonu: Trije veliki pregledi nekaj sto raziskav, kjer so primerjali branje na papirju in zaslonu, so pokazali, da ljudje daljša in zahtevnejša besedila razumemo bolje, če jih beremo na papirju. Še več, pri branju na zaslonu gre slabše tistim mladenkam in mladeničem, ki so se rodili tako rekoč s

pametnim telefonom v zibki, kot starejšim, rojenim v tiskarski civilizaciji.

4. Če uporabljaš zaslonske tehnologije in bereš knjige, se naučiš misliti na dva različna načina:

Zaslonski mediji so nas naučili, kako v kratkem času obdelamo razmeroma veliko informacij in se orientiramo v okolju, na katero se informacije nanašajo. Branje knjig nas uri v daljšem vzdrževanju pozornosti na en sam problem ali zgodbo. Kombinacija »zaslonskega« in »knjižnega« načina mišljenja je zato bistvena za preživetje v sodobnem svetu.

5. Če bereš leposlovje, lažje razumeš druge:

Branje leposlovja je ena od učinkovitejših oblik treninga empatije. Z branjem se postavljamo v kožo drugih, ki so radikalno drugačni od nas, s tem vzpostavljamo tudi distanco do lastnih nagnjenj, čustev in vrednot, jih preverjamo, postavljamo pod vprašaj in v drugem koraku spreminjamo in utrjujemo. Z branjem zato razvijamo sposobnost prepričevanja in sodelovanja, ki je ključna za uravnoteženo osebno življenje in uspešno preživetje na delovnem mestu.

6. Otroci, ki odraščajo v bralnem okolju, so v življenju uspešnejši:

Ključ za oblikovanje bralnih navad pri otrocih in bodočih odraslih je predvsem družinsko branje. Ko otrokom beremo, jim pomagamo, da širijo in poglobljajo besedišče ter se učijo osredotočanja. Tako s njimi vstopamo v različne svetove in usode in jim s tem pomagamo, da svet vidijo in razumejo skozi oči, ki so drugačne od njihovih. Z branjem otrokom pomagamo, da se razvijejo v misleča, čuteča in empatična bitja.

7. Med bralci je več zadovoljnih in ustvarjalnih ljudi kot med nebralci:

Ker branje spodbuja empatijo, se znajo bralci bolje zživeti v čustva in misli svojega bližnjega, to pa vodi k bolj povezani skupnosti.

8. Branje je napor, z nekaj sreče pa tudi užitek:

Sodobne družbe so obsedene z užtkom in jih je groza napora. Pa vendar je v življenju tako, da užitka ni brez napora. Branje je najprej napor in šele nato tudi užitek. Brati knjige pomeni usvojiti medijsko izkušnjo, ki je v nasprotju s prevladujočim duhom našega časa: pomeni umiriti telo in duha in se odmakniti od vseprisotnih zaslonov.

9. Z branjem knjig se učimo misliti z lastno glavo:

Zaradi izuma strojev smo ljudje postali učinkovitejši tako pri fizičnem kot tudi intelektualnem delu. A stroji nam pri slednjem ne pomagajo prav dosti, če ne znamo misliti z lastno glavo. Za to potrebujemo dovolj široko in globoko besedišče in obvladanje analitičnega mišljenja. Vse to pridobimo le z branjem najrazličnejših knjig, s katerimi ves čas širimo in poglobljamo besedišče in ostrimo sposobnost mišljenja. Prihodnost bo zato knjižna ali je ne bo.

Avtor na izredno zabaven, tehten, berljiv, predvsem pa argumentiran način v delu govori, zakaj je treba brati knjige, zakaj se tega ne da nadomesti z ničimer.

Novičke iz knjižnice

Po enajstdnevem zaprtju so vrata vseh naših enot ponovno odprta po običajnem urniku. Gradivo vam je dosegljivo v prosti izbiri – sami se sprehajate in izbirate med policami. Ni pa še možna uporaba računalnikov ali čitalniško branje.

V Krajevni knjižnici Gorenja vas je od 15. aprila na ogled nova razstava. Razstavlja domačinka Irena Tratnik. Novost: knjižnica ima svoj podcast, pravzaprav kar dva: podcast Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka in podcast za otroke S kitkom v svet pravljič. Prvi knjižnični podcast v Sloveniji!

Vse prireditve se še naprej odvijajo na spletu. Informacije so vam na voljo na naši spletni strani, Facebooku in Twitterju.

Predstavili tudi Vlastjo Simončiča

Foto Loka je raziskovalno-razstavni projekt Loškega muzeja Škofja Loka, ki prikazuje pregled fotografske ustvarjalnosti na Loškem od konca 19. stoletja do danes ter se osredotoča predvsem na odnos umetnikov fotografov do njihovega neposrednega življenjskega okolja.

Jure Ferlan

Razstavo so pripravili Saša Nabergoj kot vodja projekta s sodelavci Mihom Colnerjem, Nino Misson in Boštjanom Sokličem. Postavljena je v muzejski galeriji na gradu do 31. oktobra. Poudarek razstave je na ustvarjanju zgodovine skozi fotografijo in vizualno kulturo. Razstava je zastavljena kot večmedijska postavitev, prostorska instalacija s fotografijami na različnih nosilcih, predstavitev arhiva Toneta Mlakarja in zbirke iz muzeja Vlastje Simončiča, vse to pa je dopolnjeno z večplastnim spremljevalnim programom in dvojezično publikacijo.

Projekt je del širše raziskave, v okviru katere se raziskuje, dokumentira in digitalizira fotografsko umetnost, ki se bo zaključila z njeno umestitvijo v stalne umetnostne zbirke Loškega muzeja. Kot je povedal kustos razstave Boštjan Soklič, razstava skuša slediti razvoju fotografije na Loškem skozi različne družbene, kulturne in zgodovinske kontekste. Razvoj fotografije na Loškem lahko razdelimo na več obdobji, ki jih določa družbena in kulturna zgodovina: Obdobje začetkov fotografije na Loškem (Avgust Berthold), Čas med obema vojnama (atelje Šelhaus), Obdobje med 1945 in 1990 (Edi Šelhaus, Tone Mlakar, Vlastja Simončič, Peter Pokorn starejši), Sodobna loška fotografija (Sašo Kočevlar, Tomaž Lunder, Igor Pustovrh, Janez Pelko, Urban Babnik, Mito Gegič,

Jana Jocif, Janez Misson, Tone Štamcar). Na razstavi so izčrpno predstavili tudi fotografa, ki je pomemben del svojega ustvarjalnega obdobja preživel v svoji počitniški hiši v Mihevku pri Gorenji vasi. To je bil eden pomembnejših fotografov prve povojne generacije v Sloveniji Vladimir Vlastja Simončič (1911–2000), ki je v Poljansko dolino prišel leta 1975, pred tem pa je deloval večinoma v Ljubljani. Po koncu druge svetovne vojne, ki jo je preživel v odporniškem gibanju, je pogodbeno delal za več ljubljanskih gledališč in posnel zajeten arhiv tega obdobja, sodeloval je tudi s časopisi, kot sta Delo in Tovariš. Po letu 1957 se je specializiral za medicinsko fotografijo in film. Ves čas je deloval tudi kot umetnik in načrtno ustvarjal produkcijo, namenjeno za razstave in umetniške publikacije. Njegova umetniška praksa je bila usmerjena v eksperimente z mediji, ki temeljijo na klasičnih modernističnih postulatih. Simončič ni ničesar prepustil naključju, saj je slovenska zgodovina fotografije, kot so zapisali v Loškem muzeju, počasna in pomanjkljiva, zato se je pač "samozgodovini" in postal kustos lastnega dela. V starem župnišču v Gorenji vasi je namreč uredil fotografski muzej, kjer je predstavil svoja najpomembnejša dela in ključne prelome v svoji karieri. V sklopu pričujoče razstave je predstavljen del tega osebnega muzeja, ki ga je mogoče dojeti kot avtorjevo vizualno-tekstovno avtobiografijo.

Vlastja Simončič je na razstavi predstavljen tudi kot medicinski fotograf.

Poleg muzeja je Vlastja v Gorenji vasi dolga leta vodil fotoklub, kjer je mlade in mlade po srcu učil umetnosti fotografije. Ustvaril je tudi pomemben fotoarhiv, v katerega je ujel dogodke, naravo, pokrajino, arhitekturo, etnološke zanimivosti in danes že izginuli način življenja v Gorenji vasi in okolici. Fotografija kot pomemben dokument časa s projektom Foto Loka v Loškem muzeju dobiva mesto, ki ji pripada.

Vlastji Simončiču je na razstavi Foto Loka posvečen kotiček s šestimi panoji.

Podnebne spremembe in njihov vpliv na okolje Poljanske doline

Hiter gospodarski, socioekonomski in družbeni razvoj ter nenadzorovana raba fosilnih goriv v vedno večji meri vodijo do sprememb globalnega pa tudi lokalnega okolja, katerih posledice oziroma proces ponazarjajo podnebne spremembe.

Miha Markelj

Podnebje ter z njim povezani procesi v okolju so eno naših največjih bogastev, ki v veliki meri vplivajo na življenje vsakega izmed nas. Na podlagi številnih znanstvenih člankov in raziskav je jasno, da na spremembe, ki se dogajajo, v največji meri vpliva človek s svojim delovanjem in poseganjem v naravne procese. Med najbolj znane dejavnike zagotovo sodi izpust ogljikovega dioksida v ozračje, pri čemer pa je ta le eden izmed številnih z negativnimi vplivi.

Z namenom ščititi naravni cikel našega planeta je treba v čim večji meri v vsakdanje življenje vpeljati trajnostne koncepte, ki spodbujajo in se skladajo z naravnimi procesi. S tem namenom se je Občina Gorenja vas - Poljane vključila v Zeleno shemo slovenskega turizma, ki nudi nabor ukrepov in priporočil, ki pripomorejo k spoštovanju in zasledovanju trajnostnih načel.

Tako kot drugje po svetu lahko tudi pri nas tako na regionalnem kot tudi na lokalnem nivoju zaradi podnebnih sprememb že čutimo negativne posledice na okolje in življenje vsakega izmed nas. Na območju Poljanske doline med negativne učinke štejemo večjo frekventnost poplav, spreminjanje mikroklima, kamor

Na območju Poljanske doline med negativne učinke štejemo večjo frekventnost poplav, spreminjanje mikroklima, kamor umeščamo pomanjkanje snega, daljša in bolj vroča poletja, hitre in nenapovedane vdore hladnega zraka, ki vplivajo tako na kmetijstvo kot tudi na pestro favno in floro v dolini. Med negativne posledice umeščamo tudi onesnaženost zraka in svetlobno onesnaženost, ki še ne presega opozorilnih vrednosti, se pa vsakoletno povečuje.

Podnebne spremembe že vplivajo tudi na okolje v Poljanski dolini. Fotografija je simbolična. FOTO: LUCIJA KAVČIČ

umeščamo pomanjkanje snega, daljša in bolj vroča poletja, hitre in nenapovedane vdore hladnega zraka, ki vplivajo tako na kmetijstvo kot tudi na pestro favno in floro v dolini. Med negativne posledice umeščamo tudi onesnaženost zraka in svetlobno onesnaženost, ki še ne presega opozorilnih vrednosti, se pa vsakoletno povečuje. Vse te spremembe narakujejo tako dejanja posameznikov kot tudi gospodarstva, svoj delež pa prispeva tudi turistični sektor.

Koncept Zelene sheme tako na podlagi večjega števila zbranih podatkov in spremenljivk poda informacije, kje destinacija dosega dobre standarde in kje je še možnost za njihovo izboljšavo. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da Občina Gorenja vas - Poljane v veliki meri že spoštuje načela in usmeritve trajnostnega razvoja in je tako lahko za zgled drugim

območjem, saj dobro skrbi za energetske trajnost z uporabo obnovljivih virov energije, se zaveda posledic prometne preobremenitve in nevarnosti svetlobnega onesnaževanja, sanira degradirana območja, obnavlja naravno okolje v skladu z okoljevarstvenimi smernicami, skrbi za decentraliziran razvoj, veliko vlaga v zaščito naravnih ter kulturnih vrednot in na splošno naravnega okolja, organizira delavnice in izobraževanja za pravne subjekte in posameznike ter se aktivno vključuje v nove razpise in projekte na okoljskem področju, kar kaže na usmeritve v pravo smer.

Zavedati se je treba, da so negativni učinki podnebnih sprememb globalni problem, ki ga je treba reševati na globalni ravni, pri čemer pa vsaka uspešna geografska enota lahko služi kot primer dobre prakse za druga območja.

Opravičilo

V marčevski številki Podblegaških novic sem pod naslovom Poljane, "prestonica" Poljanske doline objavil članek o žalostnem stanju stare šole v Poljanah. V času pisanja tega besedila nisem vedel, da je zgradba v zasebni lasti gospe Nataše Stanovnik. Prizadeta zaradi mojega pisanja me je poklicala v petek, 26. marca. V skoraj enournem pogovoru sem se ji že opravičil za svojo nevednost. Na zahtevo gospe Nataše Stanovnik pa se opravičujem še pisno. Verjamem pa, da bo članek kljub grenkemu priokusu prinesel šoli lepšo prihodnost. **Vladimir Ahlin**

Novice izpod Starega vrha

Že drugo leto zapored se pomlad prebuja v korona ozračju. Še vedno nas omejujejo prepovedi in priporočila NIJZ. V Turističnem društvu Stari vrh pa jim dobre volje in pozitivne naravnosti ne manjka, saj, kot pravijo, za dežjem vedno posije sonce in kraji pod Starim vrhom so znani po obilici sonca.

Hermína Jelovčan

Tako so že močno zavihali rokave in začeli urejati pohodne poti. Nekaj večjih sprememb bodo opravili na poti med Javorjami in Žetino. Tokrat bodo uredili okolico slapu Rancka, poglobili in odkopali "dno" slapa in poglobili tolmun pod slapom. Z novimi tablami bo slap tudi označen in opisan. Prav tako bodo nove table postavljene v soteski Za čelam, kjer je voda skozi skalo izdolbela zanimive žlebiče. Še tretja tabla z opisom pa bo postavljena pri izviru Pizdnce.

Kdor je v zadnjih tednih hodil po pohodnih poteh pod Starim vrhom, je opazil, da so zeleno-rumene markacije in smerokazi že obnovljeni in steze že očiščene polomljenih in upognjenih vej, ki jih je za sabo pustila zima. Pohodniki, ki so vsako leto sodelovali na pohodih, že težko čakajo, da bodo ti spet organizirano potekali po teh poteh. Do takrat pa so seveda vsi vabljeni, da se na poti podajo sami. V Turističnem društvu Stari vrh upajo, da

Meteorit Javorje gostoval na jeseniškem festivalu

V začetku meseca so na Jesenicah v Društvu za promocijo znanosti in fantastike Meteorita s festivalom Meteorita 2021 zaznamovali 12. obletnico padca meteorita Jesenice na Mežaklo. Festival, ki je pretekla leta potekal v središču Jesenic in je v tednu dni postregel z mnogimi zanimivimi gosti, prireditvami, predavanji in dogajanjem na prizorišču, je bil letos zaradi epidemije covid-19 prestavljen na splet. Člani TD Stari vrh smo na festivalu že sodelovali s predstavitvijo našega meteorita Javorje in prikazom kuhanja kope ter delovanja TD Stari vrh. Letos pa smo imeli priložnost naše kraje še bolje predstaviti, saj so nas prijazno povabili k sodelovanju. Tako smo o Javorjah, Meteoritkovi poti in meteoritu Javorje pripravili lep prispevek, ki se je v enem od festivalskih dni predvajal na spletu. Prispevek si lahko na njihovi strani Meteorita 2021 še vedno ogledate. Lepo je sodelovati z društvom, s katerim nas družijo redka najdba – kamen iz vesolja.

Izvir Pizdnce

se bo bolezen covid-19 s prihajajočo pomladjo toliko zaježila, da bodo ukrepi postali prijaznejši in bo dovoljeno zbiranje malce večjih skupin (do petdeset oseb). Zato že pripravljajo vse potrebno, da bi prvi pohod izpeljali na zadnji dan aprila, seveda le v primeru, če bo situacija to dopuščala. V načrtu je pohod z zbirnim mestom ob 9. uri pri brunarici na smučišču na Grebljici. Pohodniki pa bi se najprej odpravili v dolino do najnižje točke smučišča in se čez Sveti Lenart in Rovte vrnili nazaj do Koče na Starem vrhu, kjer bi pohod zaključili. Seveda pa je vse odvisno od tega, kakšni bodo ukrepi. Vse podrobnosti bodo v primeru, da pohod bo, objavili na svoji spletni in Facebook strani.

i

Čistilna akcija

V teh dneh po naših krajih potekajo čistilne akcije, in ker prepoved druženja še vedno ne dovoljuje zbiranja večjih skupin, bo tako kot lani tudi letos akcija potekala posamično po družinah. Zato vabijo prebivalce Javorji in okoliških vasi, da se skupaj z vso družino pridružijo čistilni akciji. Tako kot vsako leto bodo tudi letos k akciji pristopili učenci Podružnične šole Javorje. Vsaka družina sama lahko počisti okolico svoje hiše in vse zbrane smeti odda na označene ekološke otoke. Lani je bila akcija uspešna, saj so predvsem ob regionalni cesti Poljane–Javorje ter naprej proti Žetini in Zaprevalu pobrali ogromno odpadkov. Upajmo, da se jih bo letos nabralo manj. Želijo si, da bi ljudje začeli ravnati odgovorneje in bi svoje smeti odlagali na za to namenjena mesta. Zato lahko kadarkoli vsak vzame vrečo in rokavico ter očisti del poti, grape, travnika ali gozda.

Za stoletnico že »špara«

Jožef Jelovčan iz Bukovega Vrha je februarja praznoval 99. rojstni dan.

Damjana Peternelj

Rodil se je na domačiji Hotovnk v Bukovem Vrhu v družini sedmih otrok. Šolo je obiskoval v Poljanah, kamor so otroci hodili peš trikrat na teden. "Ata je želel, da bi se šel učiti za 'fajmoštra', zato sem potem hodil vsak dan, da bi več znal. Ko sem kasneje zbolel za tuberkulozo, me o tem, kar ni bila moja želja, niso več prepričevali." Sam se zato še danes pošali: "Sem rajtov študirat, sem hotel bit far, mi je dekle dišalo, mi je smrdel oltar." Služil je pri tetah v Bačnah pri Polenšk in v Veštru. Pet let je služil vojsko v Dalmaciji, ob začetku druge svetovne vojne in med njo je bil kurir.

Prevzel domačo kmetijo

Ženo, ki je bila deset let mlajša od njega in s katero sta imela šest otrok, je spoznal po vojni Pri Platišu v Bukovem Vrhu, kjer je služila za deklo. "Ko je šel domači sin k vojakom, sem vzel kmetijo v najem. Vmes sva se poročila in živela tri leta na kmetijskem posestvu v Dobju, kjer sem bil nekaj časa vodja. Kasneje sva se vrnila nazaj k Platišu." Ko je bil mlad, je skoraj vsak dan pomagal na kakšni od kmetij v okolici. Četudi se ni izučil nobenega poklica, je kuhal oglje in apnenice, izdeloval opeko. Za kmetijo, na kateri se je rodil in kjer zdaj živi, se je štelo, da jo bo obdeloval brat, a se je poročil v Škofjo Loko, zato sta jo z ženo prevzela v začetku 60-ih

Kmalu stoletnik Jožef Jelovčan

let prejšnjega stoletja. Posodobila sta jo in do nje uredila dovozno cesto. Preživljala sta se z rejo govedi in oddajo mleka.

Še lani sam delal butarice

V življenju se je soočil z marsičim, nazadnje z epidemijo. Obiskov med njo ni najraje sprejemal, pa jih tudi pogrešal ni. Ko vprašam, kako se sicer drži, pove, da je bil ravnokar cepljen proti covidu, da ni imel nobenih stranskih učinkov in da se, če je prebolel že toliko bolezni, tudi te ne boji. Hvaležen je, da zanj lepo skrbi sinova družina, ponosen je na pet vnukov in prav toliko pravnukov. Po kapi pred 21 leti ga desna stran telesa ne uboga, kot bi si želel, a lani je sam še naredil petdeset butaric za kurjavo. Zbuja se z radiem, na televiziji spremlja aktualno družbeno-politično dogajanje. Ob lepem vremenu rad prehodi okolico hiše in bere. Za stoti rojstni dan si želi, da bi bil še toliko pri močeh in zdravju, da bi ga lahko praznoval, zato zanj že varčuje.

Okusi Škofjeloškega

Povezovanje pridelovalcev in predelovalcev živil in gostincev ter turističnih kmetij v okviru projekta Okusi Škofjeloškega

Vanja Bajd Frelih

Zametki sodelovanja med lokalnimi ponudniki živil (pridelovalci in predelovalci) in gostinskimi ponudniki (gostinci in turističnimi kmetijami) na Škofjeloškem že obstajajo. Projektni partnerji – Razvojna agencija Sora, Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka, KGZS – Kmetijsko gozdarski zavod Kranj ter Društvo za razvoj podeželja Resje – želimo, da bi se to sodelovanje in povezovanje še okrepilo, saj se zavedamo, da je še veliko neizkoriščenih možnosti, ki bodo na dolgi rok lahko privedle do novih turističnih produktov. Za dosego omenjenega bo treba skozi zgodbo gostom predstaviti, zakaj je vredno, da obiščejo prav naše gostince in turistične kmetije, ki vključujejo v svoje jedilnike in hišne specialitete živila iz domačega lokalnega okolja, ki so pridelana in predelana po tradicionalnih postopkih ter brez kemičnih dodatkov, in jih aktivno vključiti v samo kulinarčno doživetje, ki se ga bodo še dolgo spominjali in se bodo radi vračali. Skozi projekt Okusi Škofjeloškega želimo prenoviti obstoječo kulinarčno ponudbo in jo nadgraditi z vključitvijo novih jedi ter hišnih specialitet, ki temeljijo na tradiciji in sodobni kulinariki. S postavitvijo smernic za izbor gostinskih ponudnikov bomo dopolnili izbor obstoječih ponudnikov z novimi gostinci in turističnimi kmetijami,

ki so lepo vabljeni k sodelovanju. Ti se bodo predstavili s hišnimi specialitetami, ki bogatijo turistično prepoznavnost lokalne kulinarike, na kulinaricnem festivalu, ki bo nov turistični produkt Okusov Škofjeloškega. V okviru projekta bomo predvidoma jeseni, ob ustreznih ukrepih v zvezi z epidemijo, nadaljevali izobraževanja za ponudnike živil in gostinske ponudnike. Prav tako bomo za širšo javnost pripravili delavnico na temo obujanja starih loških jedi in pomena lokalne pridelave hrane.

Vsekakor je želja, da bi gostinci in turistične kmetije tudi v nadaljevanju, po zaključenem projektu, ponujali na svojih menijih nove jedi in hišne specialitete, ki bodo predstavljene na kulinaricnem festivalu in tudi drugih priložnostnih dogodkih. Prav tako želimo doseči, da bi se tako gostinci kot turistične kmetije zavedali pomena vključevanja lokalnih živil v svoje jedilnike vse leto. Zato želimo od kmetij pridobiti informacije, katere tržne viške imajo oziroma bodo imele na voljo, v kakšnih količinah in katerem letnem času, da se bodo gostinci in turistične kmetije lahko nanje obrnili za dobavo živil. V nadaljevanju pa bo na osnovi dobrega sodelovanja, medsebojnega spoštovanja in zaupanja med gostinci, turističnimi kmetijami in ponudniki lokalnih živil možno količine surovin in izdelkov še povečati in razširiti njihov asortiman, seveda ob dogovorjeni sprejemljivi ceni živil.

Verjamemo, da lahko s skupnim sodelovanjem in povezovanjem pridobite vsi deležniki projekta, lokalni pridelovalci in predelovalci, gostinci in turistične kmetije, ki pri tem lahko povečate, razširite in obogatite lastno ponudbo ter posledično s tem povečate tudi turistično prepoznavnost lokalne kulinarike. Če želite sodelovati na kulinaricnem festivalu oziroma biti s prodajo svojih živil del kulinaricne zgodbe, se na nas obrnite na vanja.bajd-frelih@kr.kgzs.si in kristina.miklavcic@ra-sora.si.

Okrasitev hiš, balkonov in okenskih polic

Na Gorenjskem skorajda ni hiše, kjer v poletnih mesecih ne bi bilo cvetja. Za lepo, bujno in zdravo zasaditev pa je treba poleg vseh vremenskih vplivov imeti tudi nekaj znanja in predvsem je treba vedeti, kaj želimo in koliko smo za to pripravljeni žrtvovati časa in ne nazadnje tudi denarja.

Hermína Jelovčan

Rože, ki krasijo naše domove, so lahko v veselje nam ter okras našega doma in tudi okolice. Ker pa se vsako leto trendi spreminjajo in so na trgu vedno nove vrste in barve, smo za nasvet pred nakupom povprašali Toneta Čadeža, vrtnarskega tehnika, ki se že petnajst let ukvarja z vzgojo sadik rož, zelenjave in začimb. Z njegovo pomočjo bomo pregledali nekaj osnovnih pravil, ki jih moramo upoštevati pred nakupom cvetja, če želimo, da bodo naše zasaditve na balkonih in oknih lepe, zdrave in cvetoče čez vse poletje.

Pred nakupom sadik moramo vedeti, kam bomo rastlino vsadili. Ali bo ves dan na soncu ali bo rasla v senčni legi. Pomembno je tudi, koliko časa imamo za oskrbo rastlin, saj nekatere, kot denimo surfinija in milijon zvončkov, zahtevajo redno obtrgavanje in zalivanje, v vročih poletnih dneh tudi dvakrat dnevno. Če nas večkrat ni doma oziroma nimamo časa za zalivanje, potem priporoča korita, ki imajo vodno zalogo. Tako bo cvetje ostalo lepo tudi med krajšo odsotnostjo. Treba je poudariti, da prehitro postavljanje korit na balkone ni priporočljivo. Nekdaj je veljalo pravilo, da se počakajo ledeni možje (od 11. do 14. maja), a v zadnjem času že ob prvi spomladanski otoplitvi vidimo rože na balkonih, ki pa kasneje zaradi mrzlega šoka počasneje rastejo. Seveda lahko postavimo rože na okna, a jih moramo v primeru mraza primerno zaščititi – pokriti z vrtno kopreno, najbolje pa prestaviti v zatišno lego ob steno, nikakor pa ne v notranje prostore. Po besedah sogovornika se trendi zasaditev korit izpred nekaj let, ko je bilo v enem koritu več različnih vrst rož, vračajo nazaj na enostavne zasaditve z eno vrsto cvetočih rož z dodatkom ene, morda dveh zelenih rastlin. Vedno več kupcev se vrača nazaj k preizkušenim rožam, pelargonijam in bršljankam, ki najbolje uspevajo tudi v vremenskih pogojih, ki smo jim priča v zadnjih letih, ko so vedno večja odstopanja med vročimi in hladnimi dnevi. Pelargonije so preizkušene in nezahtevne rože, ki brez težave prenesejo tudi kak dan naše pozabljivosti, ko jih ne zalijemo. Potrebujemo le redno gnojenje in obtrgavanje posušenih cvetov. Predvsem v višjih krajih v naši dolini pa vedno več gojimo nageljne, ki imajo radi veter in ne prenesejo vlage. Pomemben dejavnik pri uspešni rasti je pravilna izbira pravega substrata. Čadež priporoča, da pri nakupu zemlje ne varčujemo. Ti substrati so pripravljeni in imajo vse potrebno za uspešno rast. Rože praviloma zalivamo zgodaj zjutraj, saj rastlina vodo porabi čez dan. Vse rastline je treba redno dognojevati. Prvih štirinajst dni, ko jih posadimo, po dognojevanju ni potrebe, saj se mora sadika ukoreniniti, kasneje pa jih gnojimo tedensko. Gnojila, ki jih dodajamo cvetočim rastlinam, lahko kupimo ob nakupu v vrtnarijah, lahko pa si pomagamo tudi z domačimi pripravki iz kopriv in preslice. Ti pripravki pripomorejo predvsem pri odganjanju uši in nekaterih drugih listnih škodljivcev. A sogovornik priporoča preverjena profesionalna gnojila, ki rastlini dajo vse potrebne minerale za rast in cvetenje. Zdrava in pravilno oskrbovana rastlina bo tudi za škodljivce in bolezni manj dovzetna.

Na balkonih in oknih pa se v zadnjem času pogosto gojijo tudi zelenjava in začimbe ter jagode. Za takšno gojenje je primer-

Na Gorenjskem skorajda ni hiše, ki je v poletnih mesecih ne bi krasilo cvetje.

na skorajda vsaka zelenjava, ovira je lahko le previsoka rast rastlin, ki potrebujejo oporo ali naredijo prevelike glave (solata, zelje). Predvsem na oknih v mestih vedno pogosteje srečujemo takšne zasaditve. Seveda je treba vedeti, da za sajenje zelenjave in jagodičevja uporabimo ekološki substrat, ob zalivanju pa gnojimo z ekološkimi gnojili. Rastline imajo tako dvojno vlogo, so lep okras oknu ali balkonu in uporabimo jih lahko v kuhinji, kar je dobrodošlo predvsem tam, kjer nimamo zunanega vrta. Sploh dišavnice, kot so sivka, origano ali bazilika, so lahko lepa kombinacija z okrasnimi rožami.

Naj bodo naši domovi okrašeni s cvetjem ali z vrtninami, morda pa bomo našli pravilno kombinacijo obojega ter skozi vse leto uživali ob pogledu na lepa korita in obirali sadove na svojih balkonskih vrtičkih.

**Cvetličarna
ROŽCA**

Naročila sprejemamo v
Cvetličarni Rožca, Cerkno
ali po telefonu
M: 031 643 821.
Po dogovoru dostavimo
tudi na dom.

V ponudbi:

- velika izbira zelenjavnih sadik, dišavnic,
- trajnic, enoletnic, balkonskega cvetja,
- različne vrste zemlje, gnojil, zastirke,
- različne vrste aranžmajev,
- zasaditev korit ...

e-pošta: cveticarna.rozca@gmail.com : Cvetličarna Rožca Cerkno
Mihaela Pintar s. p., Platiševa ulica 1, 5282 Cerkno

Pravilno obžagovanje dreves

Predvsem v pomladnem času je sezona priprave dreves na letno rast, zato se v sadovnjakih obrezuje sadno drevje, urejajo se tudi nesadna drevesa v človekovem bivalnem okolju.

Jure Ferlan

Žal pa se pogosto dogaja, da so ta drevesa obžagana nepravilno. Običajno gre za pretirano žaganje vej, ki drevo nepovratno poškodujejo. Kot je pojasnil dipl. inž. gozdarstva Uroš Alič, revirni gozdar s krajevne enote ZGS Poljane, je težava predvsem v neznanju posameznikov, saj je treba dobro poznati drevesne vrste. Vsaka od njih ima svoje zakonitosti in v skladu z njimi jih je treba tudi urejati. Pomembno pravilo je, da se veje, debelejšje od deset centimetrov, ne odžagajo, saj je to že prevelik poseg v vsako drevo. Že ob sajenju drevesa je treba predvideti njegov obseg v polni rasti in ga posaditi na pravilno mesto, da ne bo postalo ovira stavbam ali prometu. Drevo je treba oblikovati, ko je še mlado, ko postane zrelo, je za to prepozno. Z odraslih dreves je najbolje odstranjevati le poškodovane in suhe veje, da ne predstavljajo nevarnosti. Pomemben je tudi letni čas obžagovanja. V primeru, da se z drevesa žagajo debele veje, to pomeni velik poseg vanj, strokovnjaki to imenujejo obglavljanje dreves.

S tem se drevo obsodi na hitrejši propad, saj izgubi velik del vitalnosti. Nekatere vrste začnejo propadati počasneje in delno obnovijo krošnjo s sekundarnimi vejami, druge pa hitro usahnejo. Tako obžagano drevo izgubi tudi estetsko vrednost. Zmotno je tudi prepričanje, da se lahko močno obžaguje nekatere tako imenovane pionirske vrste, ki hitro rastejo in nimajo dolge življenjske dobe, kot je na primer vrba.

Veda, ki se ukvarja z nego nesadnih dreves, se imenuje arboristika. Gre za vejo hortikulture in urbanega gozdarstva, ki temelji na poznavanju drevesne biologije. Arboristika se ukvarja s sajenjem in vzdrževanjem dreves v urbanem okolju, z njihovim proučevanjem in gojenjem. Cilj, h kateremu stremi arboristika, je varno, zdravo in lepo drevo. To je mogoče doseči z izborom drevesnih vrst, primernih za rast v naseljenem okolju, pravilnim sajenjem, pravilno in pravočasno nego dreves, z razvojem in uporabo diagnostičnih metod za oceno nevarnosti ter vitalnosti in ugotavljanje in zatiranje bolezni ter škodljivcev.

Nepravilno obžagana in "obglavljena" lipa, ki je pognala tanke sekundarne veje, je v stanju postopnega propada. Zaradi ran je bolj izpostavljena patogenim organizmom, a bi v prvotnem stanju lahko živela še desetletja ali celo stoletja.

ŽAGA - HRAST

ODKUP HLODOVINE

TRGOVINA Z LESOM

RAZREZ

**IZDELAVA
IN PRODAJA DRV**

Potrebuješ Nikolaj s.p.,
Todraž 8, 4224 Gorenja vas
041 639 348

Okrašen del sprehajalne poti

Damjana Šubic že dve leti skrbi, da je na poti na Dolenjem Brdu, ki povezuje Poljane, Dobensko Ameriko in cerkev sv. Križa, čutiti praznično vzdušje ob vsakokratnih praznikih. Okraske izdelava sama, bodisi iz naravnih materialov bodisi uporabi stare okraske in voščila, ki jih plastificira. Damjana Šubic je doma na Dolenjem Brdu, pot pa krasi dve leti in pravi, da ji zamisli za okrasitev ne manjka, saj je pot vedno okrašena. "Njen talent in ustvarjalnost lahko občudujemo za novo leto, valentinovo in seveda tudi v času velike noči. Pot te res razveseli, osreči in polepša dan," je povedala Zvezdana Kralj, ki se po poti dnevno sprehaja. "Vse pohvale za ideje in trud. Morda s tem navduši, še koga, da kaj podobnega naredi na svojem koncu." **L. R.**

Foto: Zvezdana Kralj

Člani zasedbe Crazy neighbours ne počivajo, trenutno snemajo uvodno in zaključno pesem za otroški film, ki ga pripravlja KUD Sovodenj. FOTO: ARHIV SKUPINE

Včasih družbenokritični, drugič polni domišljije

Člani rokavske skupine Crazy neighbours že skoraj leto dni čakajo na priložnost predstavitve svojega prvenca v živo, a jim to onemogoča epidemija covid-19. Nekaj skladb je za poslušanje že na voljo v okviru storitev za pretočno predvajanje.

Lidija Razložnik

Glavna vokalistka skupine Brigita Klemenčič, doma iz Koprivnika nad Sovodnjem, skozi pesmi prenaša sporočila poslušalcem, ki so včasih življenjska, družbenokritična, drugič se nežno dotaknejo ljubezni ali pa jih odpelje v svet domišljije.

Skupina deluje od maja 2014. "Na solo kitari nas od vsega začetka spremlja Aleš Zupančič. Njegova kitarska podpora in povezava z metronomom v ritem sekciji je Lin Zaletel, najmlajši član benda. Ustanovni član Rok Šolar je glavni tekstopisec in inštrumentalno pokriva širok spekter frekvenc – bas kitara. Temelj ritma na bobnih gradi Anže Podobnik z vzdevkom Pire. Julij Koporec, sicer dolgoletni prijatelj benda, se nam je na klaviaturah pridružil letos, saj smo začutili potrebo po dodatni melodični podpori," je pojasnila Klemenčičeva, ki je v skupini sprva pela spremljevalne vokale. "Spremljevalne vokale sem pela tudi v bendu Aperitiv, predhodniku Crazy neighbours. Pri Crazy neighboursih sva bila na začetku dva Poljanca: jaz in pevec Domen Šubic iz Stare Oselice. V bendu Aperitiv je bil na bobnih še Jakob Dolinar prav tako iz Stare Oselice. Zdaj smo člani benda zbrani z vseh koncev Gorenjske."

Igrajo pretežno rok, ki ga radi popestrijo še s kakšno drugo zvrstjo – od džez do hard roka. Na začetku so igrali priredbe drugih skupin, zadnja leta pa pišejo in ustvarjajo avtorske pesmi, ki jih z veseljem predstavijo občinstvu. Največ besedil napiše basist Rok Šolar, nekaj sta jih prispevala tudi Brigita Klemenčič in kitarist Aleš Zupančič. "Največkrat jih uglasbimo kar skupaj, na vaji. Včasih se zgodi, da z Rokom na vaje prineseva grob osnutek, ki se mu potem posvetimo vsi." Sprva so pesmi pisali v angleščini, a so kaj hitro ugotovili, da se lažje izražajo v maternem jeziku. Tako sta v angleškem jeziku le dve skladbi.

Nastopali so na različnih dogodkih, od festivalov do zasebnih zabav. "Igrali smo v Orto baru Ljubljana, na Hanger festu Lahovče, Naaaj dnevu v Predosljah, Grošu na ulici v Grosupljah, koncertu v Bilčovsu v Avstriji. Nastopili smo na predizboru Bitke bendov ter koncertirali na Rock in Rovte, kamor smo se uvrstili kot zmagovalci predizbora. Zanimiva izkušnja je bila tudi nastop na finalnem izboru za Miss Slovenije 2018," se spominja Klemenčičeva, po poklicu sicer vzgojiteljica predšolskih otrok ter članica zasedbe Šefle. Izvajajo enajst avtorskih skladb. "V tem času jih je seveda nastalo več, vendar vse niso prišle skozi sito vseh članov benda. (smeh)

Enajst je tudi skladb na našem prvenecu. Zgoščenka še ni v prodaji, saj bi skladbe poslušalcem radi prej predstavili v živo." Naslov zgoščenke za zdaj še ostaja skrivnost, datuma uradne predstavitve prvenca pa še ni mogoče napovedati. Na kanalu skupine na YouTubeu si je možno ogledati videospota za skladbi Sprosti se in Predstavljam si ter druge avtorske skladbe, posnetke v živo in priredbe. "Ni se vredno obremenjevati s stvarmi, na katere nimamo vpliva. Vseeno pa upamo, da se kmalu in v čim večjem številu vidimo na predstavitvenem koncertu našega albuma," je še dejala Brigita Klemenčič.

Smo eni izmed vodilnih podjetij v Sloveniji na področju izdelave hidravličnih cilindrov.

V naš kolektiv vabimo:

- **OPERATERJA NA CNC OBDELOVALNEM CENTRU STRUŽENJE IN REZKANJE,**
- **KLASIČNEGA STRUGARJA,**
- **DELAVCA V PROIZVODNJI.**

Kandidatom ponujamo dvoizmensko zaposlitev za polni delovni čas v dinamičnem okolju.

Prijave sprejemamo na jasna.plesec@mapro.si do 30. 4. 2021.

Česalnik za lan in platnarstvo na Poljanskem

V Poljanski dolini je bila v preteklosti močno razširjena pridelava lanu. V nekaterih predelih, posebno v hotaveljski župi (neke vrste občini) so ga na posameznih kmetijah pridelali celo več kot žita.

Jure Ferlan

Iz njega so izdelovali platno, ki so ga uporabljali za lastne potrebe, prodajali pa so ga tudi v pristanišči Trst in Reko, v Gorico, Videm, na različna italijanska tržišča in v nemške dežele. V 18. stoletju je bilo platnarstvo na prvem mestu med obrtni v Loškem gospostvu. Sredi tega stoletja so tu našli kar 397 tkalcev in 11 izdelovalcev kolovratov.

Kot posebno kakovostno je slovelo platno s Hotavelj in okolice. V 17. in 18. stoletju je bilo Loško gospostvo središče platnarstva na Kranjskem. Kmečka trgovina s platnom se je tako razmahnila, da se je morala s tem ukvarjati vlada na Dunaju. Posamezni prekupčevalci so na račun te trgovine obogateli. Nekateri, kot je na primer rodbina Oblak iz Gorenje vasi, celo v taki meri, da so si kupili plemiški naziv in graščinske posesti. V 19. stoletju je platnarstvo postopno doživelo zaton, sploh po industrijski revoluciji, ki je uvedla strojno izdelavo tekstila. O razširjenosti pridelave lanu pričajo tudi krajevna, ledinska in hišna imena, kot so Laniše, Tarnica (kraj, kjer se tre lan) in Kodejlovec (kodelja je v šop zvito očiščeno predivo), sušilnice za lan pa so v večji meri že izginile. Česalnik ali rifl na fotografiji je s konca tega stoletja, ko so posamezni tkalci še izdelovali domače platno, izvira pa iz Podgore. Izdelan je iz kosa sadnega lesa, po vsej verjetnosti hruške, z utorom, ki se je vsadil v desko, da je stabilno stal,

Česalnik za lan ali rifl (iz nem. Riffelkamm) z letnico 1893 priča o pridelavi lanu in platnarski dejavnosti na Poljanskem.

ter gostih železnih zob. Na tem česalniku so z lanenih stebel očistili okrogle plodove in nečistoče ter jih tako pripravili za nadaljnjo obdelavo.

Čokolada je kraljica sladlic, okusna in neizogibna poslastica, ki jo obožujejo tako stari kot mladi. V knjigi boste našli recepte za kremna peciva, biskvitna peciva, peciva brez peke, peciva iz krhkega testa, torte in ostale sladice, v katerih seveda kraljuje čokolada.

10
EUR

* poštšina

Spiralna vezava, 15 x 20 cm, 216 strani

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

V visoki gredi lahko gojimo zelenjavo preprosto in udobno. S tunelom iz folije ali pokrovom za toplo gredo na najmanjši površini tudi v jeseni in pozimi lahko sami nekaj pridelamo. V knjigi so ideje za zasaditve in nego od preprostih kombinacij pa vse do zahtevnih različic – s 15 vzorčnimi gredami za preproste dodatne posevke.

10
EUR

* poštšina

80 strani, mehka vezava z zavihki, format: 214 x 172 mm

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

VZDRŽEVANJE
VOZIL
CITROËN
PEUGEOT

Avtomehanika
Krmelj

SERVIS KLIMATSKIH NAPRAV ZA VSE ZNAMKE VOZIL

Popravilo in polnjenje
klimatskih naprav
s plini R134A in
R1234FY.

Čiščenje
potniškega
prostora z ozonom
in ultrazvočno paro.

NEODVISNI SERVIS ZA VOZILA
CITROËN in **PEUGEOT**

Avtomehanika Krmelj
Matjaž Krmelj s.p.

Gorenja Dobrava 7, 4224 Gorenja vas
tel.: 04/510-74-40, GSM: 031/635-361

Delovni čas: od 7. do 17. ure, sobota od 8. do 12. ure

26
let tradicije

26
let tradicije

POGREBNE STORITVE
hipnos d.o.o.
051/ 620-699

Ob izgubi Vaših najdražjih
Vam priskočimo na pomoč
in Vam v celoti opravimo
kompletno pogrebno
storitev.

POGREBNE STORITVE, HIPNOS d.o.o., Žlebe 98,
1215 Medvode, P.E. Barletova cesta Preska - Medvode
telefon: 01/ 361 35 89, www.hipnos.si

www.hipnos.si
24-urna dežurna št.: 051 620 699
hipnos@hipnos.si

NOVI RENAULT MEGANE začuti vožnjo na novo

169€ že za
/mesec*
s paketom financiranja Renault fleksi*
ugodnosti do 1.500€**

*Mesečni obrok velja za model Renault MEGANE Zen TCe 115 in začetno ceno 16.240 €, ki že vsebuje redni popust v višini 1.050 € ter dodatni popust v višini 200 €, ki velja ob nakupu z Renault Fleksi financiranjem. **1.500 € oglaševanih ugodnosti sestavljajo obvezno in osnovno kasko zavarovanje za 99 € v vrednosti 380 €, podaljšano jamstvo (5 let ali 100.000 km, karkoli se zgodi prej) v vrednosti 700 € in vzdrževanje za motor (4 leta ali 80.000 km, karkoli se zgodi prej) po polovični ceni, v vrednosti 425 €. Velja preko Renault financiranja. Pridržujemo si pravico do napak. Poraba pri mešanem ciklu: 4,6-6,3 l/100 km. Emisije CO₂: 120-142 g/km. Emisijska stopnja: EURO6DFULL. Emisija NOx: 0,0161-0,0366 g/km. Emisija trdnih delcev: 0,00018-0,00222 g/km. Število delcev (x10¹⁰): 0,01-0,27. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo standardu meritev WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5}, ter dušikovih oksidov. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na renault.si. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

renault priporoča Castrol

www.renault.si

Vaš trgovec v KRANJU AH REAL, d.o.o., PE REMONT Kranj
Ljubljanska c. 22, tel.: **04 20 15 223**

REMONT

TO JE NOVA
OPEL MOKKA
NE OBIČAJNO. BOLJ MOKKA /

Predstavljamo novi Opel. Drzen in pristen, tudi v električni različici.
Več na opel.avtotehna-vis.si.

/ VABIMO TE V SALONE AVTOTEHNE VIS V LJUBLJANI, KRANJU ALI ŠKOFJI LOKI!

Nova Opel Mokka že čaka, da jo zapelješ! Rezerviraj si svoj termin za brezplačno testno vožnjo še danes - pokliči **080 88 82** ali piši na info@avtotehna-vis.si.

/ JAMSTVO ZADOVOLJSTVA

Prepričani smo, da bo tvoj novi OPEL zadostil pričakovanjem, še več, prepričani smo, da ga boš vzljubil. Prav zato ti samo OPEL nudi zajamčeno zadovoljstvo. Če z novim vozilom ne boš našel skupnega jezika, ga lahko v 30 dneh ali po manj kot 2.000 prevoženih km pripelješ nazaj, mi pa ti vrnemo kupnino vozila.

080 88 82
opel.avtotehna-vis.si
info@avtotehna-vis.si

PE LJUBLJANA	01 58 18 510	info.lj@avtotehna-vis.si
PE KRANJ	04 281 71 70	info.kr@avtotehna-vis.si
PE ŠKOFJA LOKA	04 502 40 00	info.skl@avtotehna-vis.si

Kombinirana poraba goriva (po WLTP ciklu): 4,4–6,0 l/100km, poraba električne energije: 17,4–18,0 kWh/100km ter izpusti CO₂: 0–137 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6. Specifične emisije dušikovih oksidov (NO_x): 0 – 0,46 g/km. Trdi delci: 0,052 g/km in število delcev: 0,09 *10¹¹/km pri dizelskih motorjih. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal iz prometa prispevajo k poslabšanju zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Opel Zajamčeno zadovoljstvo s povratnim odkupom velja za vsa nova, nepoškodovana osebna vozila Opel, za katera je od izročitve novega vozila kupcu minilo manj kot 30 dni oziroma je bilo z vozilom prevoženih manj kot 2000 km - katerikoli pogoj je prvi izpolnjen, ter ni na voljo za vozila, ki so upravičena do subvencij Eko sklada za nakup električnih vozil, zaradi pogojev za pridobitev subvencij. Več informacij je na voljo na www.opel.avtotehna-vis.si ali v salonih Opel Avtotehne VIS. Slike so simbolične, navedena oprema je odvisna od različice in stopnje opremljenosti. Več informacij je na voljo na spletni strani ali pri prodajnih svetovalcih.